

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

**EVLİLİK UYUMU İLE EMPATİK EĞİLİM DÜZEYLERİ VE
PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

CANSU DURSUNOĞLU

**Danışman
Prof. Dr. Özden Şükran ÜNERİ**

İSTANBUL – 2021

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI : CANSU DURSUNOĞLU
TEZİN DİLİ : Türkçe
TEZİN ADI : Evlilik Uyumu ile Empatik Eğilim Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
ENSTİTÜ : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
ANABİLİM DALI : Psikoloji
TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans
TEZİN TARİHİ : 04.08.2021
SAYFA SAYISI : 97
TEZ DANIŞMANLARI : Prof. Dr. Özden Şükran ÜNERİ
DİZİN TERİMLERİ : Evlilik Uyumu, Evlilikte Problem Çözme, Empatik Eğilim
TÜRKÇE ÖZET : Bu çalışmada evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Evlilik uyumu ile problem çözme becerisi arasında pozitif yönde iyi düzeyde; evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı; problem çözme becerisi ve empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.
DAĞITIM LİSTESİ : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Cansu DURSUNOĞLU

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

**EVLİLİK UYUMU İLE EMPATİK EĞİLİM DÜZEYLERİ VE
PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

CANSU DURSUNOĞLU

**Danışman
Prof. Dr. Özden Şükran ÜNERİ**

İSTANBUL – 2021

BEYAN

Bu tezin/projenin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Cansu DURSUNOĞLU

...../...../2021

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Cansu Dursunoğlu'nun "Evlilik Uyumu İle Empatik Eğilim Düzeyleri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından PSİKOLOJİ anabilim dalı, KLİNİK PSİKOLOJİ bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan

Prof.Dr. Özden Şükran ÜNERİ

(Danışman)

Üye

İmza

Doc. Dr. Canan TANIDIR

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SEZEROĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

... / ... / 2021

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma grubunu 2020-2021 yılında İstanbul'da ikamet etmekte olan evli kadın ve erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu gönüllülük esasına göre rastlantısal olarak seçilen 200 evli birey (103 kadın ve 97 erkek) üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmada verilerin toplanmasında; Sosyodemografik Veri Formu, Empatik Eğilim Ölçeği, Evlilikte Problem Çözme Ölçeği ve Evlilikte Uyumu Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizinde; örneklemin yapısını oluşturan verilere ilişkin betimleyici istatistikler, ölçeklere ilişkin güvenirlik ve faktör analizleri, bağımsız t testi, korelasyon, Anova testi ve farklılığa neden olan grubun testinde (Post-hoc analizinde) Tukey testi, bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlerle olan ilişkisini değerlendirmede ise regresyon analizi kullanılmıştır. Değerlendirmelerde p değeri .05 olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerinin evlilik uyumunu yordamadıkları görülmüştür. Evlilik uyumu ile problem çözme becerisi arasında pozitif yönde iyi düzeyde; evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı; problem çözme becerisi ve empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Bu alanda ülkemizde yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. Çalışmamızın Türkiye'de evlilik ile ilgili yapılan araştırmalara ve evlilik literatürünün gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Uyumu, Empatik Eğilim, Problem Çözme Becerisi

SUMMARY

Purpose: It was aimed to examine the relationship between marital adjustment, empathic disposition levels and problem solving abilities in this study.

Method: The research group consists of married men and women residing in Istanbul in 2020-2021. The study group of the research was carried out on 200 married individuals (103 women and 97 men) randomly selected on a voluntary basis.

Research in the collection of data; Sociodemographic Data Form, Empathic Tendency Scale, Marriage Problem Solving Scale and Marriage Adjustment Scale were used. Relational screening model was used in the study. In the analysis of data; Descriptive statistics regarding the data constituting the structure of the sample, reliability and factor analyzes of the scales, independent t-test, correlation, Anova test, and Tukey test were used in the test of the group that caused the difference (Post-hoc analysis), and regression analysis was used to evaluate the relationship of the dependent variable with the independent variables. The p value was taken as .05 in the evaluations.

Results: According to the research findings, it was seen that the variables of gender and educational status did not predict marital adjustment. There was a good level of positively between marital adjustment and problem solving skill; There is no significant relationship between marital adjustment and empathic tendency level; It has been determined that there is no significant relationship between problem solving skill and empathic disposition.

Result: Since the number of studies in this field in our country is limited, it is important that our study will fill this gap. It is thought that this study will contribute to the research and development of marriage literature in Turkey.

Keywords: Marital Adjustment, Empathic Tendency, Problem Solving Abilities

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
EKLER LİSTESİ.....	viii
ÖNSÖZ	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	3
1.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	3
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	4
1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	4
1.7. TANIMLAR	5

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

2. 1.EVLİLİK.....	6
2.2. EVLİLİK UYUMU	7
2.2.1. Evlilik Uyumu ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler	10
2.2.1.Evlilik Uyumu ile İlgili Yapılan Çalışmalar	11
2.3. EMPATİK EĞİLİM.....	13
2.3.1.Empatik Eğilim ve Evlilik	15
2.3.2.Empatik Eğilim ile İlgili Yapılan Çalışmalar	16

2.4.Problem Çözme Becerisi.	17
2.4.1.Evlilikte Problem Çözme Becerisi.....	18
2.4.2.Problem Çözme Becerisi ile İlgili Yapılan Çalışmalar	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	22
3.2.ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	22
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	22
3.3.1. Sosyodemografik Veri Formu	22
3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği.....	22
3.3.3. Empatik Eğilim Ölçeği.....	22
3.3.4. Evlilikte Problem Çözme Ölçeği	24
3.4. VERİ ANALİZİ.....	24

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

SONUÇ VE ÖNERİLER	47
KAYNAKÇA.....	55
EKLER	75

KISALTMALAR

EUÖ : Evlilik Uyum Ölçeği

EPCÖ : Evlilikte Problem Çözme Ölçeği

EEÖ : Empatik Eğilim Ölçeği

N : Örnekleme Sayısı

SS : Standart Sapma

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımları	25
Tablo .2: Cinsiyete Göre Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı.....	26
Tablo 3: Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Betimleyici İstatistik Tablosu.....	29
Tablo 4: Araştırma Ölçek ve Alt Boyutları Arası İlişkilerin İncelenmesi.....	29
Tablo 5: Cinsiyet Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	30
Tablo 6: Evlilik Yılı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	31
Tablo 7: Çocuk Sayısı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	32
Tablo 8: Evlilik Sayısı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	34
Tablo 9: Evlilik Usulü Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	35
Tablo 10: Çalışma Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	35
Tablo 11: Eş Çalışma Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	36
Tablo 12: Eğitim Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	37
Tablo 13: Gelir Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	38
Tablo 14: Gelir Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	40

Tablo 15: Evlilik Memnuniyet Değişkeni için Evlilik Uyum,Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	41
Tablo 16: Eş İle Sorumlulukları Paylaşma Değişkeni için Evlilik Uyum,Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	43
Tablo 17: Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeğinin Genel Toplam Puan Ortalamaları ile Evlilikte Uyum Ölçeğinin Grup Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	44
Tablo 18: Empatik Eğilim Ölçeğinin Genel Toplam Puan Ortalamaları ile Evlilikte Uyum Ölçeğinin Grup Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	45
Tablo 19: Evlilikte Uyum Ölçeğinin Yordayıcılarını Bulmak için Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları.....	45

EKLER LİSTESİ

EK-A: Sosyodemografik Veri Formu

EK-B: Evlilikte Uyum Ölçeği

EK-C: Empatik Eğilim Ölçeği

EK-D: Evlilikte Problem Çözme Ölçeği

ÖNSÖZ

Tezimin her aşamasında yardımlarını, desteğini ve anlayışını esirgemeyen kıymetli danışman hocam Prof. Dr.Özden Şükran Üneri'ye çok teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında olduğu gibi tez çalışmam sırasında da bana verdikleri moral, sevgi ve destekleri için başta sevgili annem Derya Dursunoğlu'na, babam Mustafa Dursunoğlu'na, kız kardeşimlerim Ceyda ve İpeksu Dursunoğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Evlilik; fiziksel, sosyal, psikolojik, ekonomik ve yaş bakımından evlenme olgunluğuna ulaşmış, iki ayrı insanın s¼rekli bir yaşam ortaklığı kurmak üzere toplumsal kurallar ve yasaların ¼ng¼rd¼đ¼ bir biçimde bir araya gelmesidir (Aksu, 1998). Evlilik, insanların yaşamı için ¼nemli bir olaydır. Bu y¼zden insanların neslinin devamını sağlar. Evlilik kurumu toplumsal d¼zenin bir parçasıdır. Sağlıklı bir toplum yaşantısı için sağlıklı evliliklerin kurulması gerekmektedir.

Son yıllarda psikoloji literat¼r¼nde evlilik araştırmalarına olan ilginin arttığı g¼r¼lmektedir. Evlilik konulu araştırmalarda evlilik uyumu oldukça fazla incelenmiş, birçok araştırmanın konusu olmuştur (G¼ng¼r ve İlhan, 2008). Evlilik ilişkilerin temeline bakıldığında, evlilik uyumunun çiftler arasında ¼nemli bir fakt¼r olduğu g¼r¼lmektedir. Bu araştırmaya konu olan değişkenlerden bir tanesi “Evlilik Uyumu” dur. Bir evliliğin nasıl iyi bir şekilde ilerleyeceğine y¼nelik çalışmalarda evlilik uyumuna bakılmalıdır. Birbirleriyle iletişim halinde olan, evlilik ve aileyle ilgili birçok konuda anlaşan ve sorunlarını yapıcı bir şekilde ozebilen çiftler evlilik uyumuna sahip çiftler olarak tanımlanmaktadır (Erbek ve ark., 2005). Evlilik uyumu, evlilikte memnuniyeti sağlayan yaşamda ortak hedeflere ulaşmada karı koca arasındaki uyum ve anlayış s¼recidir (Spanier ve Cole (1976). Evlilik uyumu genel olarak eşlerin evlilik yaşantılarında birbirlerini mutlu edebilmeleri olarak tanımlanmaktadır. Çiftlerin evlilik yaşantıları uyumlu ya da uyumsuz olabilir. Sağlıklı evlilik yaşantısındaki çiftlerin uyumlu olması beklenmektedir. Çiftler evlilik kurumunu sağlıklı bir şekilde y¼r¼tebilmesi için aralarındaki uyumun artması gerekmektedir. Eşlerin aralarındaki uyumun azalması aile içinde huzursuzluklara neden olmaktadır. İlgili alışmalar incelendiğinde, evlilik yaşantısındaki ileri derecedeki uyum sorunları boşanma nedenleri arasında yer aldığı g¼r¼lmektedir. İnsanların evliliklerinde yaşadıkları uyumsuzluklar sonucunda psikolojik rahatsızlık g¼sterdikleri ve psikolojik yardım talebinde buldukları g¼r¼lmektedir (Bloom ve ark., 1978).

Alan yazın incelendiğinde evlilik uyumunu etkileyen pek çok fakt¼r¼n olduğu g¼r¼lmektedir. Bu fakt¼rler arasında empatik eğilim de bulunmaktadır. Bireyin karşısındaki kişiyle kuracağı empatik ilişkinin duygusal y¼n¼n¼ oluşturmaktadır (Mete ve Gerçek, 2005). Evlilikte empatinin ¼nemi; empatinin çatışmayı ¼zd¼đ¼ ve evlilik uyumunu arttırdığı, eşini daha empatik olarak algılayan eşlerin ilişkilerinden daha çok doyum aldıkları ve eş terapilerinde

eşlerin karşılıklı empati kurmalarının öneminin büyük olduğunu altını çizen araştırmalar vardır (Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002).

Eşlerin uyumlu bir evlilik yaşantısına sahip olmaları için empatik eğilimlerinin yüksek olması gerekmektedir. Empatik anlayış eksikliği evlilikte sorun yaratma potansiyeli olan belli başlı alanlardan biridir (Özgüven, 2000).

Hem evlilik uyumu hem de empatik eğilim ile ilişkili değişkenlerden birisi de problem çözme becerisidir. Problem çözme becerisi, eşlerin evliliklerinin sürmesindeki önemli faktörlerden biridir. Eşler evlilik yaşamları boyunca çeşitli problemlerle karşılaşmakta ve evlilik birliklerinin devamı için bu problemlerle baş etmeleri gerekmektedir. Etkili problem çözme becerileri sorunların açıkça tanımlanıp belirlenmesi, bu sorun için uygulanabilir çözüm yollarının tartışılması ve eşler için uygun olan çözüm yolunun hayata geçirilmesi ile mümkün olmaktadır (Akgün ve Uluocak, 2010). Problem çözme becerilerine sahip olan eşlerin problemlere daha yapıcı çözümler bulduğu söylenebilir. Evlilik uyumu olan çiftlerin evlilik yaşantılarında karşılaştıkları problemleri çözme becerilerinin yüksek olması gerekir. İlgili çalışmalar doğrultusunda problem çözme becerisi eksikliği, eşlerin evlilik yaşantılarındaki uyumsuzluğun bir nedeni olduğu söylenebilir. Sağlıklı bir evlilikte sorun olmaması değil sorunlara nasıl çözüm bulunduğu ön planda yer almaktadır.

Literatürde evlilik uyumu ile ilgili faktörlerin kültürel özelliklerden de etkilendiği belirtilmektedir. Batı ülkelerinde evlilik uyumu, problem çözme becerileri ve empatik eğilimin evlilik uyumu üzerine etkilerini inceleyen çalışmalar olmasına rağmen ülkemizde bu konuda yapılmış çalışma sayısı oldukça kısıtlıdır. Bu alanda ülkemizde yapılacak bir çalışmanın evlilik uyumu ile ilgili kültürel değişkenlerin daha iyi anlaşılmasına destek olacağı, evlilik uyumu üzerine etkili olduğu belirtilen empatik eğilim ve problem çözme becerisi değişkenlerinin ülkemizdeki evliliklerdeki evlilik uyumuna etkisinin anlaşılması açısından katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.PROBLEM

Evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Evlilik uyumları ile empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Evlilik uyumları ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Problem çözme becerisi ile empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Evlilik uyumu cinsiyete göre farklılaşacaktır.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılacaktır. Bununla birlikte araştırmaya katılan katılımcıların sosyodemografik faktörlerle de araştırmanın değişkenleri arasında ilişki incelenecektir. Bu araştırma bulgularının Türkiye’de evlilik ile ilgili yapılan araştırmalara ve evlilik literatürünün gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Evlilik kurumu toplumsal düzenin bir parçasıdır. Evlilik yaşantısı zaman içinde değişen dinamik bir süreçtir. Evlilik yaşantısında eşlerin karşılıklı olarak uyum içerisinde olması gerekmektedir. Birbirleriyle sürekli zıtlaşan ve uyum sağlamakta zorluk çeken çiftler, birbirini anlamayacak hale gelebilmekte ve zamanla mutsuz olmaktadır (Tuzcu, 2017). Evlilikte meydana gelen olumsuz değişimler çeşitli sorunları ortaya çıkarabilir. Evlilik yaşantısında çatışmalar çözümlenirse uyum gerçekleşir. TBNA (2014) yapmış olduğu verilere göre evlilikte yaşanan uyum sorunları boşanma nedenleri arasında yer aldığı görülmektedir. Artan boşanma

oranları evliliğin devamını sağlayan değişkenler hakkında araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Evlilik uyumu ve onunla bağlantılı olan değişkenlerin incelenmesi gerekmektedir. Günümüze kadar birçok farklı değişken ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiler üzerine çalışmalar yapılmıştır. Evlilik yaşantılarının daha sağlıklı olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alan yazına bakıldığında, evlilik uyumu ile empatik eğilimi ve problem çözme becerileri ayrı ayrı olarak pek çok çalışmada araştırma konusu haline gelmiş olmasına rağmen bu üç değişkenin arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma sayısının ise yetersiz olduğu görülmüştür. Türk alan dizinde yapılan çalışmalarda problem çözme becerisi ve empatik eğilim düzeyi değişkenleri ergenler üzerinde ağırlık verildiği görülmüştür. İlgili literatürde bir eksiklik olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu üç değişkenin, sosyodemografik değişkenlerle olan ilişkisi de incelenerek elde edilen sonuçlar daha önce yapılmış benzer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılacaktır. Bu alanda ülkemizde yapılan çalışma sayısı sınırlı olduğu için çalışmamızın bu boşluğu dolduracak olması önemlidir. Bu araştırma bulgularının Türkiye’de evlilik ile ilgili yapılan araştırmalara ve evlilik literatürünün gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Çalışmanın sonuçları ‘Sosyodemografik Bilgi Formu’, ‘Empatik Eğilim Ölçeği’, ‘Evlilikte Problem Çözme Ölçeği’ ve ‘Evlilikte Uyumu Ölçeği’ ölçekler dahilinde elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. Çalışmada kullanılan ölçekler pandemi nedeniyle katılımcılara online olarak uygulanmıştır.

3. Araştırma verileri 2020-2021 tarihleri arasında elde edilen verilerle sınırlıdır.

4. Araştırma 200 evli bireyin katılımıyla sınırlıdır.

1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1. Katılımcıların ölçekteki maddeleri içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

2. Araştırma örnekleminin evreni gerekli sınırlar içerisinde temsil ettiği varsayılmıştır

3. Kullanılan ölçme araçları ölçtükleri özellikler bakımından geçerli ve güvenilirlerdir.

1.7. TANIMLAR

Bu bölümde çalışmada ele alınan kavramlara ilişkin tanımlar aşağıdadır.

Evlilik: Evlilik; toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Saxton, 1982).

Evlilik Uyum: Evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin dengeye ulaşmasının anlatımıdır (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Empati: Empati, bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır. (Dökmen, 1998)

Evlilikte Problem Çözme: Evli çiftler evlilik hayatlarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Eşlerin sorunların üstesinden gelebilme gücü ve bununla ilgili sergiledikleri davranışlardır (Akça-Koca ve Yüksel, 2017).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde evlilik, evlilik uyumu, empatik eğilim ve problem çözme becerisi kavramları tanıtılmış ve tanıtılan kavramlarla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Evlilik

Evlilik; dünyanın yaratılışı kadar eski bir terimdir (Wimalasena, 2016). Evlilik kavramı M.Ö. 2000 yılından günümüze süregelen ve temel özelliklerini koruyarak devam eden bir kültür olgusudur (Fidanoğlu, 2006). Tarihte bulunan en eski evlilik belgesinin ise İ.Ö. 5. yüzyılda Yahudilerden kalmış olan Aramice yazılmış, bir papirüs olduğu bilinmektedir (Akdemir, Karaoğlan ve Karataş, 2006). Evlenme davranışı, insanlığın en temel davranışlarından biridir (Çilli, Kaya, Bodur ve ark.,2004). Evlilik tüm toplumlarda görülen evrensel bir kurumdur. Evlilik toplumsal yaşamın bir gerekliliğidir. İnsan her zaman etkileşimde bulunan sosyal bir varlıktır. Bu yüzden neslinin devamı için evlenmesi gerekir.

Alan yazın incelendiğinde, araştırmacılar tarafından evlilik kavramı farklı şekillerde tanımlanmıştır. Evlilik kavramı genel olarak, kadın ve erkeği birbirine bağlayan yasal olarak yaşamın geri kalanını beraber sürdürmesi, paylaşması, çocuk yapması ve yetiştirmesi gibi amaçlardan oluştuğu söylenebilmektedir. Evlilik, çiftlerin oluşturduğu ortak yaşam alanıdır. Evlilik; ayrı ilişkileri ve ilgileri olan kişilerin, karşılıklı bir dayanışma, toplumsal bir onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme ve tüm toplumsal yasaklamalar dışında tutulan cinsel gereksinmelerin karşılıklı olarak doyuma ulaştırıldığı bir “kaynaşma”dır (Özügurlu, 1985). Evlilik, iki yetişkin arasında yuva kurmak, çocuk sahibi olmak, birbirlerinin duygusal ihtiyaçlarını karşılamak gibi hedeflere birlikte ulaşmak amacıyla gerçekleştirilen bir sözleşme olarak tanımlanmaktadır (Hosseini, Noroozi ve Montazery, 2017). Medeni Kanun kapsamında evlilik; eşlerin hayat ortaklığının yanı sıra bir medeni hukuk sözleşmesi olarak tanımlanmıştır (Yenisey, 2009). İki yetişkinin karşılıklı olarak birbirlerine evlenmeye yönelik rızalarını beyan etmeleri ile kurulmaktadır (Battal, 2008). Birleşmiş Milletler Nüfus Komisyonu’na göre evlilik erkek ve kadının hukuki birleşmesinden doğan bir kurumdur (Özgüven, 2009).

Evlilik kurumunda evlenme biçimi önemli bir unsurdur. Evlenme biçimi her kültürde aynı değildir. Evlenme biçimi kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Batı toplumlarında, aşkı, yakınlığı ve evlilikte eşitliği temsil eden anlaşarak evlenme yaygındır (Hortaçsu, 1999). Ülkemizde görülen evlenme biçimi iki farklı şekildedir. Severek/anlaşarak ve görücü usulü şeklindedir. Severek/anlaşarak evlenme biçimi, bireyler birbirlerini tanır, sever ve evlenir. Severek/ anlaşarak evlenme biçiminden eşlerin aileleri daha az belirleyicidir. Evlilikte çiftlerin ortak aldığı karar ön plandadır. Görücü usulü evlenme biçimi, tanıdık vasıtasıyla gerçekleşir. Görücü usulünde en belirgin özellik evlenecek kişilerin, anne-baba, akrabalar, arkadaşlar vasıtasıyla tanışarak, evlenme niyetiyle görüşmeleridir (Çimen, 2007). Görücü usulünde eşlerin aileleri daha çok belirleyici roledir. Görücü usulünde eşler birbirlerini tanımazlar. Günümüz şartlarında artık görücü usulü evlilik biçimi azalmaktadır.

Evlilik kurumunun devamlılığı toplum açısından son derece önemlidir. Bu yapı nesillerin devamını sağlar. Evlilik kurumu nesilleri etkilemektedir. Başarılı evlilikler ile sağlıklı nesiller yetişir. Sağlıklı nesiller ise güçlü bir toplum demektir (Çetinkaya, 2010) Günümüzde evlilik ilişkilerine dair birçok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmalar sonucunda sağlıklı bir evlilik yaşantısı için eşlerin evliliklerinde uyumun olması gerektiği görülmektedir.

2.2 Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu kavramı evlilik literatürünün temel konularından biridir. Çiftlerin evlilik yaşamlarını sürdürülebilmesi için bu önemli kavramın araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Evlilik uyumu kapsamlı bir kavram olduğu için araştırmacılar tarafından ortak bir tanımlama yapılması güçtür. Bu nedenle alan yazında evlilik uyumu ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır.

Evlilik uyumu kavramı evli çiftlerin evlilik yaşantılarını başarılı bir şekilde devam ettirebilmeleri için önemli bir unsurdur. Evliliklerinde uyumlu olan eşler için bir dengede oldukları söylenmektedir. Eşlerin evlilik yaşantılarındaki uyum toplumu da ilgilendirmektedir. Tüm toplumlarda evlilik kurumuna değer verilmiştir. Evlilik neslin devamını ve toplumsal yaşamın düzenini sağlamaktadır. Genel olarak evlilik uyumu, çiftlerin evlilik yaşantılarından memnun olma durumu şeklinde tanımlanabilmektedir. Evlilik çiftlerin evlenmesiyle birlikteliğin kurulması değil önemli olan birlikteliklerin devamı için çiftlerin evliliklerinde

uyumu yakalaması gerekmektedir. Evli çiftler evlilik yaşantılarında uyumlu ya da uyumsuz olabilmektedirler.

Evlilik uyumu kavramını birçok araştırmacı, farklı bakış açılarıyla ve farklı unsurları vurgulamaya çalışarak tanımlamıştır. Yurt dışında ve ülkemizde evlilik uyumu ilgili birçok tanımlamalara rastlanılmaktadır.

Ülkemizde evlilik uyumu kavramı birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Evlilik uyumu, çiftlerin birlikteliğindeki ahengin, mutluluk getirmesi olarak tanımlanabilmektedir (Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006). Uyumlu evlilik, karşılıklı etkileşimde bulunan, sorunlarla olumlu bir şekilde baş edebilen ve evlilik ve aile ile ilgili konularda fikir birliği yapılabilen evlilik şeklinde tanımlanabilir (Süataç, 2010). Evlilik uyumu, olumlu bir şekilde ilişki yürütme ve ona sahip olma, eşlerin birbirlerine karşı olumlu duygu, düşünce ve değere sahip olması, iletişimlerinde kuvvetli bir bağ oluşması, problemlerini birlikte çözebilme ve vakit geçirmekten keyif alma tutumları olarak tanımlanabilir (Şafak ve Arkar, 2014). Evlilik içerisinde eşlerin isteklerinin ve beklentilerinin ne kadar karşılandığını evlilik uyumunu belirlemektedir (Demiray, 2006). Evli çiftlerin uyum noktasında karşılıklı duygularını paylaştıklarında, yaşadıkları problemleri sağlıklı iletişim yollarıyla konuşabildiklerinde, birbirlerine sevgi ve şefkat gösterdiklerinde, alınan kararları ve sorumlulukları paylaştıklarında, sosyal ilişkilerini ihmal etmediklerinde, cinsel yaşamlarını bitirmediklerinde uyumlu bir evliliğe sahip olacaklarını savunmaktadır (Özgüven, 2001). Evlilik uyumu genelde mutlu olma ile beraber cinsel yaşamlarında mutlu olma, doğru iletişim ve yeniden evlenirse yine aynı kişiyle evlenme isteğinin olması evlilik uyumunu ölçütleriyle belirlemektedir (Yalçın,2014).

Yurt dışında yapılan çalışmalarda evlilik uyumu kavramı birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Spanier (1976) evlilik uyumunu, eşlerin belirli bir süre içinde birbirlerine uygun olarak değişmesi, günlük yaşantılarına ve yaşantıları içinde değişen koşullara uyum sağlamaları şeklinde tanımlamaktadır (Kublay ve Oktan, 2015). Evlilik uyumu, çiftlerin çatışmaları etkili bir şekilde çözmelerine ya da kaçınmalarına izin veren böylece evliliklerinden ve birbirlerinden doyum alan partnerlerin uyumu şeklinde tanımlanmaktadır (Chen ve ark., 2007). Evlilikte uyum kavramı da evliliğin ilk günlerinden başlayıp yaşam boyu devam etmesi gereken bir durumdur (Goel ve ark., 2013). Burgess ve Cotrell (1988), evlilikte uyumu, farklı

kişilik özelliklerine sahip eşlerin mutluluğu elde etmek ve müşterek hedeflere ulaşmak için bir bütün olarak birbirlerini tamamlaması olarak tanımlanmıştır (Şengül, 2013). Evlilik uyumu, evli olan iki kişinin evliliğini sürdürmek için birbirlerine uyarlanma yöntemidir (Bar-On ve Parker, 2006). Evlilik uyumu; dostluk, temel değerlerde anlaşma, duygusal yakınlık, uyum, mutluluk ve birtakım diğer tanımlanmayan faktörlerden oluşan kadın ve erkek arasındaki anlaşma ifadeleri kullanılmıştır (Locke ve Williamson, 1958).

Eşlerin evlilik yaşamlarında yakaladıkları uyum başarılı aile hayatını da beraberinde getirmektedir. Eşlerin uyumlu olabilmesi için; eşler arasındaki iletişimin kuvvetli olması, eşlerin ortak değer ve amaçları benimseyip aile içerisinde alınacak kararları birlikte verebilmeleri, ayrıca akrabalarıyla olan ilişkilerinde, boş zaman etkinliklerinde ve gelir idaresi konularında anlaşma sağlamaları gerekmektedir (Şener ve Terzioğlu, 2002). Evlilik ortak bir proje olarak ele alındığında amaçlar ortak olmalı, eşler uyumu yakalamak adına ortak kararlar alabilmeli, uygulayabilmeli ve yaşanan problemleri çözüme ulaştırmak noktasında ortak bir bakış geliştirilebilmelidir (Tarhan, 2006). Evlilik uyumu yüksek olan çiftler hem fizyolojik hem de psikolojik olarak daha sağlıklı olmakta ve birbirleri ile mutlu ilişkiler yürütmektedir (Santrock, 2015; Wilson ve Smallwood, 2008). Uyumlu bir evliliğe sahip olmak için eşlerin; duygularını birbirleriyle paylaşmaları, bireysel farklılıklarını kabul ederek ilgi ve sevgilerini birbirlerine aktarabilmeleri gereklidir (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012). Çiftlerin evliliklerinde sağladıkları uyum bozulduğu durumlarda aile içinde krizlere yol açmaktadır. Yaşanılan bu krizlerin bir sonraki evresi boşanma ile sonuçlanabilmektedir. Eşlerin evlilik yaşantılarındaki uyumsuzluk psikolojik ve fiziksel olarak çeşitli sorunları da yaşamalarına neden olabilmektedir. Evlilikte uyumun bozulmasına yol açan bazı faktörler bulunmaktadır. Bunlar, evlenme yaşı, düşük sosyoekonomik durum, evlenmeden önceki süreçte (flört aşamasında) çiftlerin uyumu ve çocuk sayısı olarak belirtilmektedir (Douglass, 1995).

Evlilik araştırmaları literatürüne bakıldığında zaman evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramların benzeştiği görülmüştür. Bu kavramlar karıştırılmamalıdır. İki kavram aynı anlam taşımamaktadır. Evlilik uyumu daha geniş bir kavram olup evlilik doyumunu da kapsamaktadır.

2.2.1. Evlilik Uyumu ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Evli çiftlerin evlenmesi kadar evlilik birliğini devam ettirebilmeleri de önemlidir. Bu nedenle evlilik birliğinin devam ettirebilmeleri için eşler arasında uyumun olması gerekir. Alan yazın incelendiğinde, evlilik uyumunu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Evlilikte uyumunu bazı sosyo-demografik değişkenler tarafından etkilenmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, evli çiftlerin evlilik uyumunu cinsiyet, evlenme biçimini, gelir düzeyini, eğitim durumu, evlilik süreleri ve evlilik sayısı etkilediği görülmüştür.

Evlilik araştırmalarında gelir düzeyi değişkeni evlilik uyumunu etkilediği görülmüştür. Gelir düzeyi değişkeni, çiftlerin evlilik ilişkilerini de etkilemektedir. Gelir düzeyi düşük olan evli çiftlerin evlilik yaşantılarında çeşitli sorunlar ile karşılaşılacağı düşünülmektedir.

Ekonomik zorluklar insanların yaşantılarını olumsuz kılmaktadır. Aynı zamanda evli çiftlerin aralarında yaşadıkları ekonomik bunalımlar evliliklerin bitmesiyle de sonuçlanabilmektedir.

Eğitim düzeyi değişkenin, evlilik uyumunu etkilediğine yönelik çalışmalar mevcuttur. Çiftin eğitim düzeyi aynı ise ailevi roller ve sorumlulukların paylaşılması olanağı daha fazladır ve bunun sonucu olarak, çiftin her iki üyesinin de memnuniyeti artmaktadır (Tynes, 1990). Aynı eğitim düzeylerine sahip çiftlerin sorumlulukların paylaşımı konusunda da eşit davranmakta dolayısıyla her ikisinin memnuniyet düzeylerinin arttığı bildirilmiştir (Hasta, 1996). Evli bireylerin eğitim durumunun yüksek olması, daha yüksek evlilik uyumu ile ilişkilendirilmektedir. (Kaslow & Robison, 1996; Kurdek, 1991; Kamo, 1993; Dökmen & Tokgöz, 2002). Eğitim düzeyi yükseldikçe evlilik yaşantıları daha sağlıklı olacaktır. Eğitim düzeyi azaldıkça evlilikte çatışmaları da beraberinde getireceği düşünülmektedir.

Evlilik uyumu ve cinsiyet değişkeni ile ilgili çalışmalara bakıldığında, bu konuda farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. İlgili konu ile yapılan çalışmalar incelendiğinde erkeklerin evlilik uyum düzeylerinin kadınların evlilik uyum düzeylerinden daha yüksek olduğu görülürken bazı çalışmalarda ise cinsiyetin evlilik uyumu açısından anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Evli çiftlerin evlilik süresi evlilik uyumunu etkilemektedir. Evlilik süresinin evlilik ilişkisini ve çiftlerin uyumlarını etkilediği belirtilmektedir (Bradbury, Fincham ve Beach, 2000). Evliliğin ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğuna ancak, evlilik süresi ilerleyip çocuklar evden ayrıldıktan sonra daha yükseldiğine ilişkin araştırma sonuçları bulunmaktadır (Anderson, Russel ve Schumm, 1983).

Evli çiftlerin evlilik uyumlarının ve evlenme biçimine göre farklılaştığına yönelik çalışmalar mevcuttur. Çimen (2007) yaptığı çalışmada, severek/anlaşarak evlenen bireylerin evlilik uyumlarının görücü usulüyle evlenen bireylerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. İlgili konu ile ilgili araştırmalarda farklı görüşlerde mevcuttur. Demiray (2006) yaptığı çalışmada evlenme biçiminin evlilik uyumuna göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Evlilik uyumunu bazı sosyo-demografik değişkenlerin etkilemesini ile beraber empatik eğilimlerin ve problem çözme becerilerinde etkileyebileceği düşünülmektedir.

2.2.2. Evlilik Uyumu İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Son dönemlerde evlilik literatürüne bakıldığında araştırmalarda en sık karşılaşılan kavram evlilik uyumudur. Ülkemizde ve yurt dışında evlilik uyumu ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Ülkemizde evlilik uyumunu ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıda olduğu için araştırma için bir ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002) yaptıkları çalışmada demografik değişkenler ve empati ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma sonucuna göre evlilik uyumu ve empati arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Yalçın (2004) yaptığı çalışmada kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre evlilik uyumunu incelemiştir. Yaptığı çalışmasına göre evlilik uyumlarıyla yaşları arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu, çocuk sayılarına göre evlilik uyumları arasında anlamlı farklılık olmadığı, evlilik süresi ile cinsel yaşamları ve eşlerine karşı duyguları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Zubaroglu'nun (1996) yaptığı araştırmasında, Türk ailesinde empati düzeyinin çatışmayı çözdüğünü ve evlilik uyumunu arttırdığını bulmuştur.

Çelik ve Tümkaya (2012) yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının evlilik uyumu, yaşam doyumlarının iş değişkenleri ile ilişkisini incelemiştir. Çalışmada elde edilenlere göre, evlilik uyumu ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu, cinsiyet değişkenine göre evlilik uyumu ve yaşam doyumlarında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.

Szinovacz'ın (1979) yaptığı çalışmada eşlerin karar verme sürecindeki memnuniyetlerinin, erkeklerin evlilik uyumlarında önemli bir belirleyici olduğu kadın ve erkek açısından düşünülen ideal karar verme tarzının uygulanmasının evlilik uyumunu olumlu etkilediği bulunmuştur (Şener ve Terzioğlu, 2008)

Landis ve arkadaşları (2013) yaptıkları çalışmada eşler arasında algılanan sosyal destek düzeyinin evlilik doyumu ile ilişkisi incelemiştir. Araştırmada eşler arasında algılanan sosyal destek düzeyinin evlilik doyumu üzerinde önemli bir belirleyici olduğunu tespit etmişlerdir.

Alan yazın incelendiğinde, evli çiftlerin çocuk sahibi olma durumu ile evlilik uyumu arasındaki ilişki çok sayıda incelenmiş ancak tutarlı olmayan çalışmalar görülmüştür. Bazı çalışmalarda çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun arttığı görülmüştür. Berk (2009) yaptığı çalışmada çocuk sahibi olma durumlarının anlamlı bir farklılık olmadığı tespit etmiştir.

Wilcoxin ve Hovestadt (1985) çalışmalarında, özellikle evliliğin ilk yıllarında eşlerin yetiştikleri aile ortamının farklı olmasının, evlilik uyumunu olumsuz yönde etkileyen en önemli unsur olduğunu bulmuşlardır (Ulu, 2008)

Kalkan ve Ersanlı (2008), bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisine bakmışlardır. Analiz sonuçlarına göre evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerini arttırdığı saptanmıştır.

Erzeybek ve Gökçearsan Çiftçi (2019), çalışma akademisyen kadınların toplumsal cinsiyet bakış açısıyla evlilik uyumunu ve ev ve iş yaşamında karşılaştıkları güçlükleri

belirlemek amacıyla yapmışlardır. Çalışmada elde edilen sonucuna göre, eşler arasındaki iş bölümü, karşılıklı saygı ve anlayışın evlilik uyumunu arttırdığı bulgusu elde edilmiştir.

Malkoç (2001) evlilik uyumu ve iletişim sorunları arasındaki çalışmada, düşük evlilik uyumunda olan evli çiftlerin yüksek evlilik uyumundaki evli çiftlere göre daha yıkıcı iletişim tarzını kullandıklarına ulaşılmıştır.

Uğurlu (2003) evlilik uyumu ve çatışma çözme stilleri arasındaki çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Evlilik uyumu ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Özden (2014) yaptığı evli bireylerin demografik değişkenleri ve otomatik düşünceleri ile evlilik uyumu arasında ilişkiyi incelediği çalışmada, evlilik uyumu ile yaş, eğitim durumu, kaçınıcı evlilik olduğu, gelir düzeyi ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

2.3. Empatik Eğilim

Empati, Yunanca kökenli *empathia* kelimesinden köken almakta ve etimolojik olarak "em" ekinin karşılığı "..in içinde, içerde"; "pathia" ekinin karşılığı ise "hissetme" şeklindedir (Arkonaç, 1999). Ayrıca empati kavramı tarihte ise, ilk olarak Aristo'nun eserinde yer almıştır (Ersoy ve Köşger, 2016) Empati kavramını ilk kullanan Almanyalı Psikolog Tpeoder Lipps' dir. Empati kavramının Almancadaki karşılığı "einfühlung" dür. Almanca *einfühlung* olarak adlandırılan bu kavram, bir nesneyi incelerken ve gözlemlerken kişinin kendini nesneye yansıtması ve nesne ile arasında bir özdeşim kurması durumu olarak tanımlanmıştır (Barrett-Lennard, 1981). İngiliz psikolog Edward Titchener, bu kavramı İngilizceye 'empathy' şeklinde çevirmiştir. Böylece empati kavramı ilgili literatürde bu şekilde yerini almıştır.

Empati günümüzde üzerinde durulan ve önemi vurgulanan bir kavramdır. Empati kavramı günlük yaşamımızın her alanında kullanılmaktadır. Empati kişilerarası sağlıklı iletişim kurulmasındaki önemli bir unsurdur.

Literatür incelendiğinde empati kavramının farklı yazarlar ve kuramcılar tarafından farklı şekillerde tanımlandığı, hatta aynı kuramcıların bu kavrama yükledikleri anlamın da zamanla değişikliğe uğradığı görülmektedir (Pişkin, 1989).

Empati kavramı denilince akla ilk gelen isim Carl Rogers'dır. Psikoterapi alanında empatik iletişim kurma becerisiyle ünlenmiş olan Rogers'ın adı ile empati kavramı adeta özdeş hale gelmiştir (Dökmen, 2005). Rogers (1983) göre empati kavramını, bireyin kendisini karşısındaki yerine koyması, olaylara onun gözüyle bakması, bireyin duygu ve düşüncelerini doğru anlaması ve bunu ona iletmesi süreci olarak tanımlamaktadır.

Genel olarak empati kavramı kişinin kendisini başkasının yerine koyması olarak tanımlanmaktadır. Bireyin karşısındaki kişiyi doğru anlama becerisidir. Empati kişilerarası iletişimin en temel becerilerinden biri olduğu söylenebilir. Empati kurmak, empati kuran kişiyi de geliştirmekte, olgunlaştırmaktadır (Çolakoğlu ve Solak, 2014). İnsanın karşısındaki kişinin duygularını doğru anlayıp, bunları karşısındaki kişiye aktarabildiğinde empati kurmayı başarmış sayılmaktadır (Derman, 2011).

Empati, başkalarının düşünce ve duygularının yanı sıra bunların çeşitli anlamlarının objektif bir şekilde farkında olma; karşısındaki duygu ve düşüncelerini temsili olarak yaşama olarak tanımlanabilir (Budak,2000).

Empati ile başkalarının niyetlerini, duygularını anlar ve bireylerin davranışlarının sonuçları hakkında öngörülerde bulunabiliriz ve olaylara başkalarının bakış açılarıyla bakabilir. Bu açıdan iletişim ve empati kurma becerisine sahip olunması, bireyin dış çevresiyle sosyal açıdan bütünleşmesine ve bireyin dış çevresiyle etkili şekilde iletişim kurmasına imkân tanır. (Baron-Cohen ve Wheelwright, 2004)

Empati, kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir (Dökmen, 2002). Empati bir kişinin kendisini bir başkasının yerine koyabilmesi ve bu yolla onun duygu, düşünce, tutumları ve yaşantısını anlayabilmesidir. (Gülseren, 2001). Bir kişinin karşısındaki kişiyi anlayabilmesi, yani empati kurabilmesi için, empatik duyarlılığın istenilen düzeyde olması gerekmektedir (Dökmen 1988). İlgili çalışmaların genelinde empatik eğilim kavramını kişinin günlük yaşamında empati kurma potansiyeli olarak tanımlamaktadırlar. Rogers (1983) empatik eğilimi sosyal duyarlılık olarak tanımlamaktadır. Empatik eğilim, bireyin başkalarının biliş ve duygularını hissetme potansiyelidir (Smith, 2006). Empatik eğilim, kişilerarası iletişim kurmada en önemli faktördür.

Empatik eğilimi yüksek olan bireylerin empati yapma becerisine de sahip oldukları söylenebilir (Öz, 1998). Empatik eğilimi yüksek olan kişinin karşısındaki kişiyle sağlıklı ilişkiler geliştirebilmek için en sağlam temelleri atar. Karşıdaki kişinin duygu durumu hakkında sahip olunan bilgi arttıkça o kişiye karşı olan empatik eğilim de artmaktadır (Omdahl, 1995). Bu yüzden empatik eğilim evlilik birlikteliğin devamı için önemli bir kavramdır.

2.3.1.Empatik Eğilim ve Evlilik

Evlilik ile ilgili literatürde empati, uyumlu evlilik yaşantısı için önemli bir kavram olduğuna işaret etmektedir. Giblin (1996), etkili bir evlilik terapisi için empatinin önemini büyük olduğunu vurgulamıştır. Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002) yaptıkları araştırmalarında empatinin evlilik uyumunu yordadığını tespit etmişlerdir. İlgili çalışmalara göre evlilikte eşlerin arasındaki empatik eğilim düzeyinin yüksek olması evlilik uyumunun arttığına işaret etmektedir. Eşe duygusal tepkiler olumlu yansıdığında evlilik uyumları da artmaktadır (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012). Evlilikte uyumun gerçekleşmesi için çiftlerin “empatik bir anlayış” çerçevesinde birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılaması ve yaşantılarını paylaşarak birbirlerini anlamaları gerekir (Özgüven, 2017). Empatik eğilimin olması eşlerin karşılıklı olarak birbirlerine olan bağlılığını sağlamaktadır. Empati, karşıdaki kişinin duygularını gerçek boyutları ile anlamak ve paylaşmak olduğundan, eşler arasındaki empatik eğilimin artması, evlilik ilişkilerini sağlamlaştırır ve olgunlaştırır (Özgüven, 2000).

Franzoi ve arkadaşları (1985) empatik yaklaşımın evlilikte yaşanan gerilimi azaltmada yardımcı olduğunu vurgulamışlardır. Eşlerin birbirine karşı empatik anlayış gösterememeleri evliliklerinde birtakım sorunlara neden olabilecek etkenlerden biridir (Özgüven, 2000). Evlilik yaşantısındaki eşlerin aralarındaki sorunlar boşanma nedenlerine de zemin hazırlayabilmektedir. İletişim esnasında empati gösterebilme; evlilik hayatındaki problemlerin çözülmesine fayda sağlayabileceği gibi boşanma sürecinde de aynı etkiye sahiptir (Dökmen, 2014). Eşler arasındaki iletişimde mesajların anlaşılır olması, karşıdakine verilen destek ilişkiyi olgunlaştırmanın yanı sıra etkin iletişim, çatışmaların çözülmesini, ilişkiden doyum elde edilmesini dolayısıyla eşlerin birbirlerini tanımalarına ve kendilerini daha iyi hissetmelerine yol açtığı görülmektedir (Gülsün ve ark., 2009). Bireyin eşinin duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde anlayabilme becerisi olan empatik eğilim, eşler arasındaki duygusal bağlılığın temel

göstergesi olup, gelişmiş duygusal anlama düzeyi, yüksek evlilik memnuniyeti ile bağlantılıdır (Papp ve ark., 2010).

2.3.2. Empatik Eğilim ve Evlilik Üzerine Yapılan Araştırmalar

Bu kısımda empatik eğilim ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Arıkan (2016) yaptığı çalışmada evli bireylerin kişilik özellikleri ve empatik eğilimlerinin evlilik uyumuyla arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucuna göre evli bireylerin empatik eğilim düzeyleri arttıkça evlilik uyumunun artmakta olduğu görülmüştür.

Hacı (2011) evlilik uyumunun empatik eğilim, algılanan aile içi iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanmasını araştırmıştır. Araştırma sonucuna göre empatik eğilimin evlilik uyumunun anlamlı yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Dağlı (2017), evli bireylerin evlilik uyumları ile denetim odakları ve empati eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada bireylerin empatik eğilim düzeylerinin arttıkça evlilik uyumundan aldıkları puanlarında arttığı görülmektedir.

Tutarel-Kışlak ve Göztepe (2012) yaptıkları çalışmada 167 (102 kadın, 65 erkek) katılımcıyla duygu dışavurumu, depresyon, empati ile evlilik uyumu arasındaki ilişkileri incelemişlerdir.

Araştırma bulgularına göre Duygu Dışavurum Düzeyi Ölçeği/Duygusal Tepki alt ölçek puanlarının evlilik uyumunu yordadığı, Hoşgörü/Beklenti ve Duygusal Tepki alt ölçek puanları ile Depresyon puanlarının, evlilikte uyum düzeyi yüksek olan grup ile düşük olan grup arasında farklılaştığı tespit edilmiştir.

Bayram ve arkadaşları (1995) yaptıkları çalışmada, erkekler ve kadınlar arasında empati düzeyi açısından fark olup olmadığını incelemişlerdir. Çalışmada cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Demir (2012) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının empati becerilerini incelemiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının orta düzeyde empati becerisine sahip olduğu görülmektedir.

Özcan (2012) hemşirelerin empatik eğilim ve becerilerini incelemiştir. Çalışma sonucuna göre hemşirelerin empatik eğilim ve becerileri orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Yaycı (2018) üniversite öğrencilerinin empatik eğilimleri ile etkileşim kaygı düzeyleri arasındaki çalışmada, empatik eğilim ile etkileşim kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Yıldırım (2005) yaptığı çalışmada empatik eğilimleri ile boşanma arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucuna göre kadınların empatik eğilimleri erkeklerin empatik eğilimlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Webster (2002) yaptığı çalışmada ebeveyn-çocuk bağlılığı ve empati ilişki arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucuna göre anneye bağlılığın, bilişsel empati ve duygusal empati arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Dökmen (1988) çalışmasında psikodramanın empatik beceri ve empatik eğilim üzerine etkisini incelemiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, eğitim alan grubun empatik beceri ölçeğinden aldıkları puanın arttığı bulunmuştur.

Akçalı (1991) yaptığı çalışmada psikolojik danışmanların empatik beceri düzeyleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmadaki sonuca göre empatik beceri düzeyleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

2.4.Problem Çözme Becerisi

Psikoloji literatüründe problem çözmeye odaklanması 1960 ve 1970'lerde olmuştur (Hepner, Witty ve Dixon, 2004). Problem kelimesi, istenilen ve ulaşılmak istenen amaca yönelik durumlarda karşımıza çıkan karmaşık, zorlu ve engebeli durumlardır (Açıkgöz, Tetik ve Yalçın, 2010).

İnsan sosyal bir varlık olduğu için günlük yaşamında çeşitli problemlerle karşılaşabilmektedirler. Karşılaşılan problemler bireyin yaşantısını doğrudan etkilemektedir. Aşılması gereken ve bireylerin bunları aşmak için yollar bulmaya yöneldiği bu zorluklar

problem, bunları aşma yollarının bulunması ve uygulanması ise problem çözme olarak adlandırılmaktadır (Heppner ve Krauskopt, 1987). Problem çözme, sahip olunan bilgiyi şimdiye kadar görülmemiş ve farklı olan bir durum için kullanma; bir sorun olduğunun farkında olma, sorunu tanımlama, alternatif çözüm önerileri getirme ve uygulanan çözümlerin geçerliliğini denetleme gibi karmaşık bir zihinsel sürecin toplamıdır (Budak, 2009). Problem çözme için, bireyin bazı düzeylerde tepki vermesi gerektiğini algılaması ve hedefinin olması gerekmektedir. Bu durumdaki kişinin zorlukların çözümünü bulma süreci olarak tanımlanmıştır (Taylan, 1990). Problem çözme becerisi, bireyin çevreyle baş etmede en önemli özelliklerinden birisidir (Konukbay 2005). Problem çözme, bir karar almayı gerektiren durumu teşhis ve analiz etmek; alternatif çözümleri belirlemek ve değerlendirmek, bir alternatifi seçmek ve uygulamak ve sonuçları değerlendirmektir (Çelik ve Yurdakul, 2009). Büyükkaragöz (1995) Problem çözme becerisini “kişiyi çözüme götürecekt bilgilerin kazanılması ve bu bilgilerin kullanıma hazır olacak şekilde birleştirerek bir sorunun çözümüne uygulayabilme düzeyi” olarak tanımlamıştır (Yerli 2009).

2.4.1. Evlilikte Problem Çözme Becerisi

Evli çiftlerin evlilik yaşantılarını devam ettirebilmeleri için gereken becerilerden biri problem çözme becerisidir. Evlilik kurumunda problem çözme becerisi önemli bir kavramdır. Eşler arasındaki etkin iletişimi besler ve çiftin ilişkisinin devamlılığını pozitif yönde etkileyen bir etmendir (Khodokakhsh, 2007). Evlilik yaşantısında çiftlerin arasında birtakım sorunlar olabilir. Burada esas mesele, ilişkide sorunun varlığı değil, çözümlenme isteğinin olup olmaması veya çözümlenme şeklinin sağlıklı olup olmadığıyla ilgilidir (Çelenoğlu, 2011). Etkili bir şekilde problem çözmek, ailenin işlevsel fonksiyonlarını devam ettiren bir yetenektir (Epstein, 1993). Evli bireylerin iletişimlerini olumlu etkilemekte ve ilişkinin devamlılığı açısından da pozitif bir etki sunmaktadır (Ahmadi ve ark., 2007). Problem çözme becerisi ailede, bireylerin, stresi anksiyete gibi olumsuz duygulanım oranlarını azaltıcı etkide bulunmaktadır (Turan, 2015).

Eşlerin sorunların üstesinden gelme becerilerine sahip olması ve sorunları çözebilmek için gerekli davranışları sergilemesi evlilik ilişkisinin sağlıklı ilerleyebilmesi için önemlidir (Akça Koca ve Yüksel, 2017). Evlilikte sorun çözme becerilerine sahip olan çiftler, yaşadıkları stresin evlilik kalitesi üzerindeki olumsuz etkisini de en aza indirebilirler (Woszidlo ve Segrin,

2013) Sorunlar önlenemediği takdirde; eşler arasında yaşanan huzursuzluk ve uyumsuzluk, sadece kendilerini etkilememekte, aynı zamanda çocukları hatta çevrelerini de olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir (Köknel, 1994). Problem çözme becerisi sağlıklı olan aileler; problemleri konuşur ve yapıcı şekilde çözüme ulaştırır. Problem çözme becerileri sağlıksız olan aileler; sorunlar ortaya çıktığında büyük kavgalara sebep olacağı korkusuyla sorunları bastırabilir ve hiç olmamış gibi sayabilirler. Bu tip ailelerde sorunların ortaya konmasında ve birlikte çözümlenmesinde eksiklik görülmektedir (Gültekin, 2010).

Sonuç olarak evli çiftlerin evlilik yaşamlarında çeşitli sorunlar olabilmektedir. Yapılan araştırmalara göre yeterince sorunlarla baş edemeyen çiftlerin sorunların birikmesi evliliklerinin yıpranmasına ve birlikteliğin bozulmasında neden olabilmektedir. Tüm bunların aksine problem çözme becerisine sahip olan bireylerde ise kriz anlarında kolaylıkla çözüm bulabildiği ve problemlerin büyümeden çözülebildiği bununla birlikte problemlerin çözülebilmeye noktasında çiftlerin iş birliği içinde hareket etmelerini sağlamaktadır (Cohan & Bradbury, 1997). Çiftlerin evlilik yaşantısında problemleri sağlıklı bir şekilde çözülebilmeye evlilik uyumu için önemlidir. Uyumlu bir evlilik yaşantısında olan ve problem çözmesi becerisi olan çiftler karşılaştıkları problemleri net bir şekilde konuşur ve uygun olan çözüm yolları bulup onları uygulamaya geçirmektedir.

2.4.2. Problem Çözme Becerisi ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Alan yazın incelendiğinde problem çözme becerileri hakkında hem ülkemizde hem de yurt dışında bu kavrama yer verildiği görülmektedir.

Ahmadi ve arkadaşları (2010) yaptıkları çalışmada problem çözme ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmaya göre ailede problem çözmenin evlilikte duyulan memnuniyetsizliği azalttığını tespit etmişlerdir.

Kalkan ve Batık (2017) yaptıkları çalışmada evlilikte algılanan sorun çözme becerilerini ve evlilik doyumunu etkileyen değişkenleri incelemişlerdir. Yaptıkları çalışma sonucuna göre, evli bireylerin yüksek evlilik doyumuna sahip olmaları onların evliliklerinde karşılaştıkları problemleri çözmede algılarının da olumlu yönde etkilendiğini tespit etmişlerdir.

Taşköprü (2013) evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelediği çalışmasında, yaş, gelir düzeyi evlilik süresi, evlilikte yaşanan travmatik olaylar, çocuk sahibi olma, problem çözme becerileri ve stresle başa çıkma ile evlilik doyumu anlamlı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır.

Koçak ve Eves (2010) yaptıkları okul yöneticilerinin iş doyumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki çalışmalarında, okul yöneticilerinin problem çözme becerileri ile iş doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Tülek (2011) yaptığı çalışmasında evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerini yordamasını incelemiştir. Çalışmanın sonucuna göre evlilikte problem çözme becerisinin, evlilik doyumu ve kontrol odağı değişkenlerinin anlamlı yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Güven ve Sevim (2007) yaptıkları çalışmada algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Dönmez ve Tunç (2019) yaptıkları bilişsel çarpıtma, evlilikte problem çözme, tolerans düzeyi ve evlilik uyumu arasındaki ilişkisi çalışmalarında, evlilikte problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Saygılı (2000) yaptığı problem çözme becerisi ile sosyal kişisel uyum arasında ilişkisi çalışmasında, problem çözme becerisi ile sosyal uyum ve kişisel uyum arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Gümüş (2015) yaptığı evli bireylerin sosyal destek seviyeleri ile yaşam doyumları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkisi çalışmasında, evli bireylerin problem çözme becerileri ve algılanan sosyal destek seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğuna saptanmıştır.

Hünler ve Gençöz (2003) yaptıkları boyun eğici davranışların evlilik doyumundaki çalışmalarında, problem çözme ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

İlkketenci (2004) yaptığı evli bireylerde problem çözme becerileri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkisi çalışmasında, problem çözme becerilerinin alt boyutları olan aceleci düşünen,

kendine güvenli ve planlı yaklaşım ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Canbulat ve Çankaya (2014) yaptıkları çalışmada evlilikte problem çözme becerisi, evlilik doyumu ve kontrol odağı değişkenlerinin evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerini yordama durumunu incelemişlerdir. Yaptıkları çalışmada, evlilikte problem çözme becerisi, evlilik doyumu ve kontrol odağı değişkenlerinin evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerinin anlamlı bir yordayıcı olduğu saptanmıştır.

Cohan ve Bradbury (1997) yaptıkları yeni yeni evli çiftler ile yaşam olayları ve problem çözme davranışlarının evlilik uyumu ile ilgili çalışmalarında, problem çözme becerilerinin yaşam olayları ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi etkilediği görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde bölümde çalışmanın örnekleme, veri toplama araçları, araştırmanın deseni ve verilerin analizi ele alınacaktır

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, “İlişkisel tarama modeli” ne uygun olarak düzenlenmiştir. Bu modele, iki ve/veya daha fazla değişken aralarındaki ilişkileri ölçmek amaçlanmaktadır (Karasar, 2009). Araştırmanın temel amacı, evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin ve özelliklerinin incelenmesidir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2019-2020 yılında İstanbul’da ikamet etmekte olan evli kadın ve erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu gönüllülük esasına göre rastlantısal olarak seçilen 200 evli birey üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma örneklemini belirlerken araştırma konusunun yapısına da uygun olarak yeterli veriye ulaşabilmek için amaca yönelik basit rasgele örnekleme yolu seçilmiştir. Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004). Araştırmadaki katılımcılara sosyal medya platformları üzerinden gönderilen online anket bağlantısı üzerinden ulaştırılmıştır. Ölçeklerin uygulama süresi 10-15 dakika arasında sürmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında; Sosyodemografik Veri Formu, Empatik Eğilim Ölçeği, Evlilikte Problem Çözme Ölçeği ve Evlilikte Uyumu Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Sosyodemografi Veri Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan 12 sorudan oluşan araştırmaya katılan evli bireylerin sosyodemografik özelliklerine ait bilgileri elde etmek amacıyla anket formu biçiminde hazırlanmıştır. Bu formda bireylerin cinsiyeti, eğitim düzeyi, evlilik sayısı, evlilik süresi,

kaçıncı evlilik, evlenme biçimi, çocuk sayısı, gelir düzeyi, çalışma durumu, eşin çalışma durumu, eş ile sorumluluk paylaşma, evlilik memnuniyeti ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

3.3. 2. Evlilikte Uyum Ölçeği

Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlanması Tutarel- Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. Evlilik Uyum Ölçeği, evlilikte çiftlerin evlilikleri üzerinde genel adaptasyonlarını ölçmektedir. Ölçek 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçek puanlanmasında en düşük puan 1, en yüksek puan 60 puandır. Testin kesme değeri 43 puandır, 43 puan ve üzeri evliliklerinde uyumlu, altı değerlerse uyumsuz olarak değerlendirilmektedir (Büyüksahin, 2004). Ölçeğin iç tutarlık (Cronbach Alpha) katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur. Ölçeğin orijinalinin iç tutarlık güvenilirliği ise 0,90'dır (Tutarel -Kışlak, 1999).

Evlilikte Uyum Ölçeği, 1.madde sırasıyla 0,1, 2, 3, 4, 5, 6; 2-9. maddeler sırasıyla 5, 4, 3,2,1,0;10.madde sırasıyla 0,0,1;12 madde anlaşmazlık 0, dışarıda bir şeyler yapmak 1, evde oturmak 1;13.madde sırasıyla 0,1,2,3;14 madde 2,1,0;15 madde 0,1,2,2 şeklinde puanlanmaktadır.

3.3.3. Empatik Eğilim Ölçeği

Evli bireylerin empatik eğilimlerini ölçmek için Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Empatik Eğilim Ölçeği kullanılmıştır. Empatik Eğilim Ölçeği 20 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçektir. Katılımcıların işaretleyeceği uygunluk derecesi 1'den 5'e kadar olan (1: tamamen aykırı, 2: oldukça aykırı, 3: kararsızım, 4: oldukça uygun, 5: tamamen uygun bulunan) şeklindedir. Ölçekte alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan 100'dür. Ölçekte, 63 puan ve altında olanlar düşük, 63-72 arasında orta, 72 ve üzeri puan alanlar yüksek olarak değerlendirilmektedir. Ölçekteki puan yükseldikçe empatik eğilim düzeyi artmakta, puan düştükçe empatik eğilim düzeyi azalmaktadır. Katılımcıların evet deme eğilimlerini önlemek amacıyla ölçeğin 3,6,7,8,11,12,13 ve 15. sorular negatif yazılmıştır. Analiz aşamasında bu maddeler tersten puanlanması gereken maddelerdir (Dökmen, 1988).

Empatik Eğilim Ölçeği, 70 kişilik bir gruba üç hafta ara ile uygulanmış, her iki ölçümden elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısı 0,82 bulunmuştur. Empatik Eğilim Ölçeğinin

tek ve çift maddelerinden alınan toplam puanlar arasındaki güvenilirlik katsayısı ise 0,68 (iki yarım test güvenirligi) olarak elde edilmiştir.

3.3.4.Evlilikte Problem Çözme Ölçeği

Evli çiftlerin evlilik yaşantısındaki sorunları, problemleri çözüm üretebilme becerilerini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Baugh, Avery ve Sheets- Hawoth (1982) tarafından geliştirilmiştir. Orijinal çalışmada ölçeğin iç tutarlılığı 0,95; test-tekrar test korelasyon katsayısı 0,86 ($p<.001$) olarak bulunmuştur (Varol, 2015). Ölçek önceden likert tipi 7'li derecelendirmeye sahip iken Türkçeye uyarlanmasını Hünler (2002), ölçeği 5 derecelendirmeye dönüştürmüştür. Kolay cevaplanması için kültürümüze ait yapılmıştır. Evlilikte Problem Çözme Ölçeği 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte katılımcıların alınabilecek puanlar en düşük 9, en yüksek 45 puan aralığındadır. Düşük puan problem çözme becerilerindeki düşüklük şeklinde iken, yüksek puan ise bireyin kendini evlilikte problem çözme becerileri açısından iyi olduğu sonucuna ulaşmasını sağlamaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Hünler ve Gençöz (2003) yaptıkları çalışmada Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirligi 0,91; madde-toplam korelasyonu ise 0,63 ve 0,73 arasında olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin, istatistiksel sonuçlarını elde etmek için, SPSS 21 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Değerlendirme aşamasında tanımlayıcı istatistiksel metodlardan olan sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Örneklemin yapısını oluşturan verilere ilişkin betimleyici istatistikler, ölçeklere ilişkin güvenilirlik ve faktör analizleri, bağımsız t testi, Anova testi ve farklılığa neden olan grubun testinde (Post-hoc analizinde) Tukey testi, bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlerle olan ilişkisinin değerlendirilmesinde ise regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca iki farklı değişken arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkında bilgi almak için korelasyon analizi kullanılmıştır.. Güvenirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1. Sosyodemografik Değişkenler İçin Sayı ve Yüzde Dağılımının İncelenmesi

	Değişkenler	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	103	51,5
	Erkek	97	48,5
Çocuk Sayısı	0 çocuk	16	8,0
	1 çocuk	49	24,5
	2 çocuk	60	30,0
	3 çocuk	61	30,5
	4 çocuk ve üzeri	14	7,0
Evlilik Yılı	0-5 yıl	44	22,0
	6-15 yıl	64	32,0
	16-25 yıl	66	33,0
	26-35 yıl	26	13,0
Evlilik Sayısı	Birinci Evlilik	194	97,0
	İkinci Evlilik	6	3,0
Evlilik Usulü	Anlaşarak/Severek	154	77,0
	Görücü Usulü	46	23,0
Çalışma Durumu	Çalışıyorum	125	62,5
	Çalışmıyorum	75	37,5
Eşin Çalışma Durumu	Çalışıyorum	129	64,5
	Çalışmıyorum	71	35,5
Eğitim Durumu	İlkokul/Ortaokul	31	15,5
	Lise	66	33,0
	Üniversite	88	44,0
	Yüksek Lisans/Doktora	15	7,5
	2.501-4.000 TL	36	18,0
Gelir Durumu Aralığı	4.001-7.000 TL	42	21,0
	7.001-10.000 TL	35	17,5
	10.001 TL ve üstü	87	43,5
	Düşük	15	7,5

		Orta	142	71,0
		Yüksek	43	21,5
Evlilik Memnuniyeti		Çok Memnunum	118	59,0
		Memnunum	54	27,0
		Kısmen Memnunum	22	11,0
		Memnun Değil	6	3,0
Eş Sorumlulukları Paylaşma	ile	Evet	147	73,5
		Bazen	41	20,5
		Hayır	12	6,0

Çalışmaya 103 kadın (%51,5) ve 97 erkek (%48,5) olmak üzere toplam 200 kişi araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların çocuk sayısı incelendiğinde, hiç çocuğu olmayanlar 16 kişi (%8,0), 1 çocuğa sahip 49 kişi (%24,5), 2 çocuğa sahip 60 kişi (%30,0), 3 çocuğa sahip 61 kişi (%30,5) ve 4 çocuk ve üzeri çocuğa sahip 14 kişi (%7,0) olduğu saptanmıştır. Katılımcıların ne kadar süredir evli olduğunda bakıldığında ise, 0-5 yıldır evli olan 44 kişi (%22,0), 6-15 yıldır evli olan 64 kişi (%32,0), 16-25 yıldır evli olan 66 kişi (%33,0) ve 26-36 yıldır evli olan 26 kişi (%13,0) olduğu saptanmıştır. İlk evliliği olan 194 kişi (%97,0), ikinci evliliği olan 6 kişi (%3,0) olduğu görülmektedir.

Katılımcıların evlilik usullerine bakıldığında anlaşarak/severek evlenen 154 kişi (%77,0) ve görücü usulü şeklinde evlenen 46 kişi (%23,0) bulunmaktadır. Çalışma durumu incelendiğinde 125 kişi (%62,5), 75 kişi (%37,5) çalışmamakta ve eş çalışma durumu incelendiğinde 129 kişi çalışmakta (%64,5) ve 71 kişi (%35,5) çalışmamaktadır. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, ilkokul/ortaokul mezunu 31 kişi (%15,5), lise mezunu 66 kişi (%33,0), üniversite mezunu 88 kişi (%44,0) ve yüksek lisans/doktora mezunu 15 kişi (%7,5) bulunmaktadır.

Katılımcıların gelir durumu aralığına bakıldığında 2501-4000 TL maaşa sahip olan 36 kişi (%18,0), 4001-7000 TL maaşa sahip olan 42 kişi (%21,0), 7001-10.000 TL maaşa sahip olan 35 kişi (%17,5), 10.001 TL ve üstü maaşa sahip olan 87 kişi (%43,5) bulunmaktadır. Gelir durumuna bakıldığında düşük ekonomik duruma sahip 15 kişi (%7,5), orta ekonomik duruma sahip 142 kişi (%71,0) ve yüksek ekonomik duruma sahip 43 kişi (%21,5)

bulunmaktadır. Evlilik memnuniyeti incelendiğinde çok memnun olan 118 kişi (%59,0), memnun olan 54 kişi (%27,0), kısmen memnun olan 22 kişi (%11,0) ve memnun olmayan 6 kişi (%3,0) bulunmaktadır. Eş ile sorumluluklarını paylaşan 147 kişi (%73,5), bazen paylaşan 41 kişi (%20,5) ve paylaşmayan 12 kişi (%6,0) bulunmaktadır.

Tablo 2. Sosyodemografik Değişkenler İçin Sayı ve Yüzde Dağılımının İncelenmesi

		Cinsiyet		Toplam	P değeri		
		Kadı	Erkek				
	n						
Kaç Yıldır Evlisiniz	0-5 Yıl	Kişi Sayısı (n)	20	24	44	0,718	
		Yüzde (%)	45,5	54,4	100,0		
	6-15 Yıl	Kişi Sayısı (n)	32	32	64		
		Yüzde (%)	50,0	50,0	100,0		
	16-25 Yıl	Kişi Sayısı (n)	36	30	66		
		Yüzde (%)	54,5	45,5	100,0		
	26-35 Yıl	Kişi Sayısı (n)	15	11	26		
		Yüzde (%)	57,7	42,3	100,0		
	Kaçıncı Evliliğiniz	1. Evlilik	Kişi Sayısı (n)	102	92		194
			Yüzde (%)	52,6%	47,4%		100,0%
		2. Evlilik	Kişi Sayısı (n)	1	15		26
			Yüzde (%)	16,7%	83,3%		100,0%
Evlilik Usülü	Anlaşarak	Kişi Sayısı (n)	84	70	154		
		Yüzde (%)	54,5%	45,5%	100,0%		
	Görücü Usülü	Kişi Sayısı (n)	19	27	46		
		Yüzde (%)					

		Yüzde (%)	41,3%	58,7%	100,0%		
Eğitim Durumu	İlkokul	Kişi Sayısı (n)	11	20	31		
		Yüzde (%)	35,5%	64,5%	100,0%		
	Lise	Kişi Sayısı (n)	40	26	66		
		Yüzde (%)	60,6%	39,4%	100,0%		
	Üniversite	Kişi Sayısı (n)	45	43	88	0,137	
		Yüzde (%)	51,1%	48,9%	100,0%		
	Yüksek Lisans/Doktora	Kişi Sayısı (n)	7	8	15		
		Yüzde (%)	46,7%	53,3%	100,0%		
	Gelir Durumu	2501-4000 TL	Kişi Sayısı (n)	18	18	36	
			Yüzde (%)	50,0%	50,0%	100,0%	
		4001-7000 TL	Kişi Sayısı (n)	19	23	42	
			Yüzde (%)	45,2%	54,8%	100,0%	
7001-10.000 TL		Kişi Sayısı (n)	17	18	35	0,654	
		Yüzde (%)	48,6%	51,4%	100,0%		
10.001 TL ve üzeri		Kişi Sayısı (n)	49	38	87		
		Yüzde (%)	56,3%	43,7%	100,0%		

Cinsiyet göre yapılan değerlendirmede kaç yıldır evlisiniz, kaçınıcı evliliğiniz, evlilik usulünüz, eğitim durumunuz nedir, gelir durumunuz nedir, evlilik memnuniyetiniz nedir soruları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır;(p>0,005).

Tablo 3. Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Betimleyici İstatistik Tablosu

Değişkenler					En Küçük Değer	En Büyük Değer	Ortalama	Standart Sapma
Evlilikte Uyum Ölçeği	Evlilikte Uyum Genel	27	56	47,10	6,445			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği	Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	13	45	36,71	5,759			
Empatik Eğilim Ölçeği	Empatik Eğilim Genel Toplam	55	82	69,12	4,639			

Çalışmada kullanılan Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puanının en düşük değeri 27 ve en yüksek değeri ise 56 puan; Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puanının en düşük değeri 13 ve en yüksek değeri ise 45 puan; Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puanının en düşük değeri 55 ve en yüksek değeri ise 82 puan olarak bulunmuştur.

Tablo 4. Araştırma Ölçek ve Alt Boyutları Arası İlişkilerin İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Evlilikte Uyum	Evlilikte Problem Çözme Becerisi	Empatik Eğilim
Evlilikte Uyum Ölçeği	1	0,618***	0,022
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği	0,618***	1	0,003
Empatik Eğilim Ölçeği	0,022	0,003	1

* p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001.

Evlilikte Uyum Ölçeği genel toplam puanı ile Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği genel toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde iyi düzeyde bir ilişki olduğu ($r= 0,618$; $p<0,001$); Empatik Eğilim Ölçeği genel toplam puanı arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur ($r= 0,022$; $p>0,05$)

Evlilikte Problem Çözme Ölçeği genel toplam puanı ile Empatik Eğilim Ölçeği genel toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($r= 0,003$; $p>0,05$).

Tablo 5. Cinsiyet Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum	Kadın	103	47,58	6,823	1,103	198	0,271
	Erkek	97	46,58	6,008			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi	Kadın	103	36,50	6,231	-0,543	198	0,588
	Erkek	97	36,94	5,234			
Empatik Eğilim	Kadın	103	69,74	4,270	1,955	198	0,052
	Erkek	97	68,46	4,939			

Cinsiyet değişkeni için katılımcıların Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örnek t-Testi ile incelenmiştir.

Kadın ve erkek katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları; Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur (sırasıyla $t(198)= 1,103$ $p>0,05$; $t(198)= -0,543$ $p>0,05$; $t(198)= 1,955$ $p>0,05$).

Tablo 6. Evlilik Yılı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Evli Yılı	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum Genel Toplam	0-5 yıl	44	44,20	5,630	5,260	3,196	0,002*
	6-15 yıl	64	46,77	6,177			
	16-25 yıl	66	48,61	6,568			
	26-35 yıl	26	48,96	6,570			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	0-5 yıl	44	35,25	6,969	3,111	3,196	0,027*
	6-15 yıl	64	35,84	5,990			
	16-25 yıl	66	37,91	4,670			
	26-35 yıl	26	38,27	4,618			
Empatik Eğilim Genel Toplam	0-5 yıl	44	68,75	5,839	0,135		0,939
	6-15 yıl	64	69,27	3,969			
	16-25 yıl	66	69,26	4,477			
	26-35 yıl	26	69,04	4,530			

*p<0,05

Evlilik yılı değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda Evlilik yılı kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır;(F(3,196)=5,260;p<0,05.)Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 26-35 yıl evlilik süresine sahip kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, 0-5 yıl, 6-15 yıl , 16-25 yıl evlilik süresine sahip olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 26-35 yıl evlilik süresine sahip olan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda Evlilik yılı kategorilerine göre Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır (F(3,196)=3,111;p<0,05). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 26-35 yıl evlilik

süresine sahip kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, 0-5 yıl, 6-15 yıl, 16-25 yıl evlilik süresine sahip olan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 26-35 yıl evlilik süresine sahip olan katılımcılar Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda Evlilik yılı kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(3,196)=0,135;p>0,05$).

Tablo 7. Çocuk Sayısı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Çocuk Sayısı	N	\bar{x}	ss	F	sd	P
Evlilikte Uyum Genel Toplam	0 çocuk	16	42,31	6,829	10,25 4	4,195	0,000***
	1 çocuk	49	45,06	6,070			
	2 çocuk	60	46,88	6,520			
	3 çocuk	61	50,70	4,981			
	4 çocuk ve üzeri	14	44,86	5,289			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	0 çocuk	16	33,88	8,123	3,907	4,195	0,004*
	1 çocuk	49	35,45	6,659			
	2 çocuk	60	37,07	5,326			
	3 çocuk	61	38,59	4,224			
	4 çocuk ve üzeri	14	34,64	4,361			
Empatik Eğilim Genel Toplam	0 çocuk	16	68,69	5,919	0,565	4,195	0,688
	1 çocuk	49	68,53	5,017			
	2 çocuk	60	69,75	4,803			
	3 çocuk	61	68,97	3,638			
	4 çocuk ve üzeri	14	69,64	5,153			

*** $p<0,001$

Çocuk sayısı değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda çocuk sayısı kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(4,195)=10,254;p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 3 çocuğa sahip kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, 0 çocuk, 1 çocuk, 2 çocuk ve 4 çocuğa sahip olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 3 çocuğa sahip olan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda çocuk sayısı kategorilerine göre Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(4,195)= 3,907;p<0,05$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 3 çocuğa sahip kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, 0 çocuk, 1 çocuk, 2 çocuk ve 4 çocuk ve üzeri çocuğa sahip olan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 3 çocuğa sahip olan katılımcılar Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda çocuk sayısı kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(4,195)=0,565;p>0,05$).

Tablo 8. Evlilik Sayısı Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Evlilik Sayısı	N	\bar{x}	ss	T	sd	P
Evlilikte Uyum	Birinci Evlilik	194	47,30	6,350	2,649	198	0,009*
	Genel Toplam	İkinci Evlilik	6	40,33			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi	Birinci Evlilik	194	36,78	5,720	0,954	198	0,341
	Genel Toplam	İkinci Evlilik	6	34,50			
Empatik Eğilim	Birinci Evlilik	194	69,08	4,581	-0,739	198	0,461
	Genel Toplam	İkinci Evlilik	6	70,50			

*p<0,05

Evlilik sayısı değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örnek t-Testi ile incelenmiştir.

Birinci evlilik ve ikinci evliliğe sahip katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır; (t(198)= 2,649; p<0,05). Birinci evliliğe sahip katılımcıların Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, ikinci evliliğe sahip katılımcıların Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha yüksektir.

Birinci evlilik ve ikinci evliliğe sahip katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (sırasıyla t(198)= 0,954 p>0,05; t(198)= -0,739 p>0,05).

Tablo 9. Evlilik Usulü Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Evlilik Usulü	N	\bar{x}	ss	T	sd	P
Evlilikte Uyum	Anlaşarak/Severek	154	47,03	6,438	-0,277	198	0,782
	Genel Toplam	Görücü Usulü	46	47,33			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi	Anlaşarak/Severek	154	37,12	5,647	1,869	198	0,063
	Genel Toplam	Görücü Usulü	46	35,33			
Empatik Eğilim	Anlaşarak/Severek	154	69,13	4,751	0,055	198	0,956
	Genel Toplam	Görücü Usulü	46	69,09			

Evlilik usulü değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örnek t-Testi ile incelenmiştir.

Anlaşarak/Severek ve görücü usulü katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları, Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (sırasıyla $t(198) = -0,277$; $p > 0,05$); $t(198) = 1,869$; $p > 0,05$); $t(198) = 0,055$; $p > 0,05$).

Tablo 10. Çalışma Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Çalışma Durumu	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum	Çalışıyorum	125	46,41	6,202	-1,960	198	0,051
	Genel Toplam	Çalışmıyorum	75	48,24			
	Çalışıyorum	125	36,72	5,487	0,032	198	0,975

Evlilikte Problem	Çalışmıyorum	75	36,69	6,223				
Çözme Becerisi								
Genel Toplam								
Empatik Eğilim	Çalışıyorum	125	68,81	4,726	-1,229	198	0,220	
Genel Toplam	Çalışmıyorum	75	69,64	4,474				

Çalışma durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örnek t-Testi ile incelenmiştir.

Çalışan katılımcılar ve çalışmayan katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları, Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (sırasıyla $t(198) = -1,960$ $p > 0,05$; $t(198) = 0,032$ $p > 0,05$; $t(198) = -1,229$ $p > 0,05$).

Tablo 11. Eş çalışma Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Eş Çalışma Durumu	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum	Çalışıyorum	129	47,13	6,360	0,109	198	0,914
Genel Toplam	Çalışmıyorum	71	47,03	6,642			
Evlilikte Problem	Çalışıyorum	129	36,84	6,007	0,446	198	0,656
Çözme Becerisi	Çalışmıyorum	71	36,46	5,310			
Genel Toplam							
Empatik Eğilim	Çalışıyorum	129	69,41	4,723	1,196	198	0,233
Genel Toplam	Çalışmıyorum	71	68,59	4,468			

Eş Çalışma durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örnek t-Testi ile incelenmiştir.

Eş çalışma durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları, Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (sırasıyla $t(198)=0,109$; $p>0,05$); $t(198)=1,196$; $p>0,05$); $t(198)=0,446$; $p>0,05$).

Tablo 12. Eğitim Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	ss	F	sd	p
Evlilikte Uyum Genel Toplam	İlkokul/Ortaokul	31	46,55	5,290	0,363	3,196	0,780
	Lise	66	47,65	6,646			
	Üniversite	88	46,76	6,716			
	Yüksek	15	47,73	6,464			
	Lisans/Doktora						
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	İlkokul/Ortaokul	31	36,23	5,340	1,370	3,196	0,253
	Lise	66	37,86	5,206			
	Üniversite	88	36,03	6,197			
	Yüksek	15	36,60	6,010			
	Lisans/Doktora						
Empatik Eğilim Genel Toplam	İlkokul/Ortaokul	31	69,81	3,449	3,333	3,196	0,021*
	Lise	66	70,12	5,025			
	Üniversite	88	68,57	4,598			
	Yüksek	15	66,53	4,121			
	Lisans/Doktora						

* $p<0,05$

Eğitim durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem özme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları, Evlilikte Problem özme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (sırasıyla $(F(3,196)=0,363; p>0,05)$. $(F(3,196)=1,370; p>0,05)$).

Eğitim durumu kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır $(F(3,196)=3,333; p<0,05)$. Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) oklu karşılaştırma sonucuna göre, lise mezunu olan katılımcıların Empatik Eğilim ölçeği genel toplam puan ortalaması, ilkokul/ortaokul, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan katılımcıların Empatik Eğilim ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre lise mezunu olan katılımcılar Empatik Eğilim ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Tablo 13. Gelir Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem özme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Gelir Durumu	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	
Evlilikte Uyum	2.500-4.000 TL	36	47,50	4,558	5,345	3,196	0,001*	
	Genel Toplam	4.001-7.000 TL	42	44,62				7,328
	7.001-10.000 TL	35	45,37	5,946				
	10.000 TL ve üzeri	87	48,82	6,388				
Evlilikte Problem özme Becerisi	2.500-4.000 TL	36	37,33	5,885	4,772	3,196	0,003*	
	Genel Toplam	4.001-7.000 TL	42	34,19				7,520
	7.001-10.000 TL	35	35,89	4,813				
	10.000 TL ve üzeri	87	38,00	4,615				
	2.500-4.000 TL	36	69,78	5,743				

Empatik Eğilim	4.001-7.000 TL	42	69,21	3,867			
Genel Toplam	7.001-10.000 TL	35	68,71	4,026			
	10.000 TL ve üzeri	87	68,97	4,751	0,365	3,196	0,778

* p<0,05

Gelir durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($F(3,196)=5,345; p<0,05$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 10.001 tl ve üzeri gelir durumuna sahip kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, 2.500-4.000tl , 4.001-7.000 tl ve 7.001-10.000 tl arası gelir durumuna sahip olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 10.001 tl ve üzeri gelir durumuna sahip olan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(3,196)= 0,365; p>0,05$).

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(3,196)= 4,772; p<0,05$).Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 10.001 tl ve üzeri gelir durumuna sahip kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, 2.500-4.000tl , 4.001-7.000 tl ve 7.001-10.000 tl arası gelir durumuna sahip olan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 10.001 tl ve üzeri gelir durumuna sahip olan

katılımcılar Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Tablo 14. Gelir Durumu Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Gelir Durumu	N	\bar{x}	ss	F	sd	P
Evlilikte Uyum Genel Toplam	Düşük	15	49,47	3,962	22,678	2,197	0,000***
	Orta	142	45,36	6,353			
	Yüksek	43	52,00	4,386			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	Düşük	15	39,67	4,909	12,809	2,197	0,000***
	Orta	142	35,46	6,014			
	Yüksek	43	39,79	3,098			
Empatik Eğilim Genel Toplam	Düşük	15	49,47	3,962	2,505	2,197	0,084
	Orta	142	45,36	6,353			
	Yüksek	43	52,00	4,386			

***p<0,001.

Gelir durumu değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(2,197)=22,678;p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, ekonomik durumu yüksek olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, ekonomik durumu düşük ve orta seviyede olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre ekonomik durumu yüksek olan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır ($F(2,197)= 12,809$; $p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, ekonomik durumu yüksek olan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, ekonomik durumu düşük ve orta seviyede olan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre ekonomik durumu yüksek olan katılımcılar Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda gelir durumu kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(2,197)= 2,505$; $p>0,05$).

Tablo 15. Evlilik Memnuniyeti Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Evlilik Memnuniyeti	N	\bar{x}	ss	F	sd	P			
Evlilikte Uyum Genel Toplam	Çok Memnunum	118	50,10	4,852	48,441	3,196	0,000***			
	Memnunum	54	45,15	4,712						
Kısmen	Memnunum	22	38,64	4,924						
	Memnun Değilim	6	36,50	7,817						
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	Çok Memnunum	118	39,28	3,479				49,068	3,196	0,000***
	Memnunum	54	35,41	4,672						
Kısmen	Memnunum	22	28,86	6,483						
	Memnun Değilim	6	26,67	7,916						
Empatik Eğilim Genel Toplam	Çok Memnunum	118	69,33	4,249	0,392	3,196	0,759			
	Memnunum	54	68,56	5,595						
Kısmen	Memnunum	22	69,18	4,305						
	Memnunum									

*** $p<0,001$.

Evlilik Memnuniyeti değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem özme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda evlilik memnuniyeti kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(3,196)= 48,441$; $p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) oklu karşılaştırma sonucuna göre, evlilik hayatında çok memnun olan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, evlilik hayatında memnun olan, kısmen memnun olan ve memnun olmayan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre evlilik hayatında çok memnun olan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda evlilik memnuniyeti kategorilerine göre Evlilikte Problem özme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır ($F(3,196)= 49,068$; $p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) oklu karşılaştırma sonucuna göre, evlilik hayatında çok memnun olan kişilerin Evlilikte Problem özme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, evlilik hayatında memnun olan, kısmen memnun olan ve memnun olmayan kişilerin Evlilikte Problem özme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre evlilik hayatında çok memnun olan katılımcılar Evlilikte Problem özme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda evlilik memnuniyeti kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(3,196)= 0,392$; $p>0,05$).

Tablo 16. Eş ile Sorumlulukları Paylaşma Değişkeni için Evlilikte Uyum, Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Eş ile Sorumlulukları Paylaşma						
	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	
Evlilikte Uyum Genel Toplam	Evet	147	48,65	5,838	19,009	2,197	0,000***
	Bazen	41	42,68	6,158			
	Hayır	12	43,17	6,293			
Evlilikte Problem Çözme Becerisi Genel Toplam	Evet	147	37,95	4,743	15,093	2,197	0,000***
	Bazen	41	32,93	6,350			
	Hayır	12	34,42	8,660			
Empatik Eğilim Genel Toplam	Evet	147	69,02	4,607	0,960	2,197	0,384
	Bazen	41	68,95	4,283			
	Hayır	12	70,92	6,097			

***p<0,001.

Eş ile sorumlulukları paylaşma değişkeni için katılımcıların Evlilikte Problem Çözme Becerisi, Evlilikte Uyum ve Empatik Eğilim Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda eş ile sorumlulukları paylaşma kategorilerine göre Evlilikte Uyum Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(2,197)= 19,009$; $p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, eş ile sorumlulukları paylaşan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalaması, eş ile sorumlulukları paylaşmayan ve eş ile sorumluluklarını bazen paylaşan kişilerin Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre eş ile sorumlulukları paylaşan katılımcılar Evlilikte Uyum ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda eş ile sorumlulukları paylaşma kategorilerine göre Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F(2,197)=15,093;p<0,001$). Farklılığın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, eş ile sorumlulukları paylaşan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalaması, eş ile sorumlulukları paylaşmayan ve eş ile sorumluluklarını bazen paylaşan kişilerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre eş ile sorumlulukları paylaşan katılımcılar Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeği genel toplam puan ortalamasından daha fazla puan elde etmişlerdir.

Yapılan analiz sonucunda eş ile sorumlulukları paylaşma kategorilerine göre Empatik Eğilim Ölçeği'nin genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(2,197)= 0,960; p>0,05$).

Tablo 17. Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları ile Evlilikte Uyum Ölçeği'nin Grup Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Ortalama	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum Ölçeği Puan Grupları	$< \bar{x}$	57	32,56	6,587	-7,209	198	0,000***
	$> \bar{x}$	143	38,36	4,438			

$< \bar{x}$: ortalamanın altı; $> \bar{x}$: ortalamanın üstü; *** $p<0,001$

Evlilikte Uyum Ölçeği'nin kesme puanı ortalamanın altında ($\bar{x}=43,00$ altı) ve üstünde ($\bar{x}=43,01$ üstü) olan katılımcıların Evlilikte Problem Çözme ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasındaki farklılık bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir.

Evlilikte Uyum Ölçeği'nin kesme puan ortalamasının altında ($\bar{x}=43,00$ altı) ve üstünde ($\bar{x}=43,01$ üstü) olan katılımcıların puan ortalamaları ile Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği genel toplam ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır; ($t(198)= -7,209; p<0,001$). Evlilikte Uyum Ölçeği kesme puanı ortalamasının

üstünde olan bireylerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi ölçeğinin genel toplam puan ortalamaları en yüksek bulunmuştur.

Tablo 18. Empatik Eğilim Ölçeği'nin Genel Toplam Puan Ortalamaları ile Evlilikte Uyum Ölçeği'nin Grup Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Ortalama	N	\bar{x}	ss	t	sd	P
Evlilikte Uyum Ölçeği	$< \bar{x}$	57	68,70	4,953	-0,804	198	0,422
	$> \bar{x}$	143	69,29	4,515			

$< \bar{x}$: ortalamanın altı; $> \bar{x}$: ortalamanın üstü

Evlilikte Uyum Ölçeği'nin kesme puanı ortalamasının altında ($\bar{x}=43,00$ altı) ve üstünde ($\bar{x}=43,01$ üstü) olan katılımcıların Empatik Eğilim ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasındaki farklılık bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir.

Evlilikte Uyum Ölçeği'nin kesme puan ortalamasının altında ($\bar{x}=43,00$ altı) ve üstünde ($\bar{x}=43,01$ üstü) olan katılımcıların puan ortalamaları ile Empatik Eğilim Ölçeği genel toplam ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t(198) = -0,804$; $p > 0,05$).

Tablo 19. Evlilikte Uyum Ölçeği Ölçeği Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	sh	Beta	t	F	R ²
Sabit (a)	19,785	5,852		3,381*	61,027***	0,383
Evlilikte Problem Çözme Becerisi	0,692	0,063	0,618	11,041**		
Empatik Eğilim	0,028	0,078	0,020	0,356		

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Evlilikte Uyum Ölçeği toplam puanının yordayıcılarını bulmak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizine Evlilikte Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim Ölçeği atanmış ve “enter” yöntemi tercih edilmiştir (Evlilikte

Problem Çözme Becerisi ve Empatik Eğilim). Bu yöntem sonucunda anlamlı olan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli tahmin edilmiştir. Anlamlı çıkan parametreler dahilinde kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(2,197)}=61,027$; $p<0,001$). Kurulan modelde Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ölçeği anlamlı şekilde yordayıcı parametreler olduğu görülmüştür fakat Empatik Eğilim Ölçeği yordayıcı parametre olarak görülmemiştir. Kurulan model Evlilikte Uyum Ölçeği toplam puanının %38,3'lük kısmını açıklamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada; evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlanmıştır. Araştırmaya toplamda 200 evli birey gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada katılımcıların evlilik uyumu, empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri ile bazı sosyodemografik değişkenlerle aralarında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu araştırmaya katılan evli bireylerden elde edilen verilere uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu kısımda analizlerin sonucunda elde edilen bulguları alanyazın temelinde tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları puan ölçeğin kesme noktası 43 puan ve üzerindedir. Araştırmaya katılan katılımcıların evlilikleri uyumlu olarak değerlendirmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda ilk olarak cinsiyet ile evlilik uyumu incelenmiştir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Çakır (2008), Akar (2005), Şener ve Terzioğlu (2008) yaptıkları araştırmalarda erkeklerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Tutarel-Kışlak (1995) ve Fışiloğlu ve Demir (2000) araştırmalarında kadınların evlilik uyumu erkeklerin evlilik uyumu daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kalkan (2002), Fışiloğlu (1992), Hamamcı (2005), Yeşiltepe (2011), Yıldız (2012), Hoşgör (2013) ve Gürsoy (2004) çalışmalarında cinsiyet ve evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark olmadığını bulmuşlardır. Çalışma verilerimiz evlilik uyumu ile cinsiyet ilişkisinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmayan çalışmaların sonucunu destekler niteliktedir. Evlilik uyumunun cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmamasının sebebi katılımcıların bireysel ve kültürel özellikleri bakımından benzerliklere sahip olabileceği şeklinde açıklanabilir. Evli bireyler üzerinde yapılan araştırmalarda katılımcı özellikleri oldukça önemlidir. Günümüzde artık eşlerin evlilik yaşantılarındaki geleneksel cinsiyet rollerinin yerine eşit bakış açısı kazanmaya başlamalarının da katkısı olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda eşlerin evliliklerindeki ilişkisine yönelik bilinçlilik düzeylerinin artmasıyla da uyum sağlamaları beklenebilir.

Alanyazın incelendiğinde evlilik uyumu ile çocuk sayısı arasındaki bilgilerin tutarlı olmadığı görülmektedir. Aktaş (2009), evlilik uyumunun çocuk sayısına göre anlamlı olarak

farklılaştığını tespit etmiştir. Bunun tersine Tutarel-Kışlak ve Çabukça'nın (2000) ve Hamamcı (2005) araştırmalarında evlilik uyumunun çocuk sayısına göre değişmediğini tespit etmişlerdir. Birçok araştırmacı çocukların dünyaya gelmesiyle birlikte eşler arasında yaşanan evlilik doyumu ya da evlilik uyumunun da azaldığını belirtmişlerdir (Spainer ve ark., 1975). Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, çocuk sayısına göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu araştırmada evlilik uyumu ve çocuk sayısı değişkenine göre 3 çocuğu olan katılımcıların evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kurdek (1995), Kublay (2013), Çınar (2008), Güçlü Ergin (2008) ve Çakır (2008) çocuk sayısının artması evlilik uyumunu olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir. İlgili araştırmalara göre evlilik yaşantısında çocuk sahibi olmanın olumlu katkıları bulunmaktadır. Çocuk sahibi olma durumu aile birliğini güçlendirmektedir. Çocuk eve yeni bir tat getirmekte ve çiftlerin ortak ürünü olarak gözükmekte ve buna bağlı olarak çiftleri birbirlerine daha çok yaklaştırmaktadır (Aktaş, 2009). Çocuğun evliliği tamamladığı ve eşleri yakınlaştırdığı ve çocuksuz çiftlerin daha mutsuz olduğu yönündedir (Callan, 1983). Çocuk, aileyi bir arada tutabileceği için eşlerin evlilik yaşantılarındaki uyumun artacağı düşünülmektedir. Eşlerin çocuklarıyla birlikte zaman geçirmeleri evliliklerinde uyumu da beraberinde getireceği düşünülmektedir. Çalışma verimiz bu sonuçları destekler niteliktedir.

Alanyazın incelendiğinde evlilik uyumu ile gelir durumu arasında tutarlı sonuçlar olmadığı görülmektedir. Aktaş (2009) çalışmasında gelir durumuna göre evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir. Evlilik araştırmalarına göre ekonomik zorluklar eşlerin evliliklerinde çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bu anlamda ekonomik durumun getirdiği zorlukların evlilik yaşamını olumsuz yönde etkilemesi beklenir bir sonuçtur (Bradbury, Fincham, 2000). Hoelter (2009) düşük gelirin evlilikte uyumsuzluğa sebebiyet veren bir boşanma riski olarak değerlendirmektedir (Santrock 2014). Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, gelir durumuna göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada gelir durumu değişkeni evlilik uyumuna göre değerlendirildiğinde gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu 10.001 TL ve üzeri gelire sahip olanların diğer gruplara göre daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Yıldırım (1992), Hoşgör (2013) ve Goode (1962) çalışmalarında ekonomik düzeyin artışıyla evlilik uyumlarının da yükseldiğini tespit etmişlerdir. Çalışma verimiz bu sonuçları destekler niteliktedir. Gelir durumu açısından değerlendirildiğinde, evlilik

yaşantısında gelir durumunun yüksek olması evlilik uyumunun da artacağı düşünülmektedir. İlgili çalışmalara göre evlilik uyumu açısından yüksek gelire sahip olmanın önemli bir belirleyici olduğu görülmektedir. Gelir durumunun yüksek olması eşlerin evlilik yaşamlarını olumlu yönde etkileyeceği ve maddi zorlukların yarattığı streside azaltmış olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada evlenme biçimi ile evlilik uyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Özmen-Süataç (2010) ve Çimen (2007) çalışmalarında severek/anlaşarak evlenen bireylerinin evlilik uyumlarının anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Evlenme biçimi eşlerin evlilik hayatlarının ilerleyişinde ve nasıl gideceğinde önemli bir faktör olduğu düşünülmektedir. Anlaşarak/severek evlenen eşler arasında evlilik sürecinin ilerleyişine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Görücü usulü ile evlenen eşler arasında birbirlerini tanımaları zaman alabileceği ve bu durumda evlilik süreçlerinde çeşitli problemler yaratabilmektedir. Kublay ve Oktan (2015), Demiray (2006), Arıkan (2016), Ödemiş (2008) ve Akbaş (2008) çalışmalarında evlenme biçimi ve evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark olmadığını bulmuşlardır. Evlilik uyumunun evlenme biçimine göre anlamlı bir farklılığın olmamasının sebebi katılımcıların farklı evlenme biçimlerine sahip olsalar da eşlerin evlilik hayatlarında uyumu yakaladıklarının etkisi olabileceği düşünülmektedir. Günümüz şartlarında artık görücü usulü evlilik biçimlerinin daha medeni olabileceği düşünülmektedir. İlgili konuda tutarlı sonuçlar olmamasının bir diğer sebebi ise örneklem gruplarının farklı kültürel özelliklere sahip olması olabilir.

Alanyazın incelendiğinde evlilik uyumu ile eğitim düzeyi arasında tutarlı sonuçlar olmadığı görülmektedir. Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, eğitim düzeyine göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Benzer şekilde Kublay (2013), Taşköprü (2013), Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002), Fidanoğlu (2000) ve Uşaklı (2010) çalışmalarının sonuçlarıyla paraleldir. Fışiloğlu (1992), Blum ve Mehrabian (1999), Yıldırım (1992), Akpınar ve Kırloğlu (2020) ve Hoşgör (2013) eğitim seviyesinin evlilik uyumu üzerinde önemli bir değişken olduğu ve eğitim seviyesi arttıkça evlilik uyumunun da arttığını tespit etmişlerdir. Çiftin eğitim düzeyi aynı ise ailevi roller ve sorumlulukların paylaşılması olanağı daha fazladır ve bunun sonucu olarak, çiftin her iki üyesinin de memnuniyeti artmaktadır (Tynes, 1990). Eşlerin eğitim düzeyi arttıkça evlilik hayatlarında iletişim becerileri artacak ve eşler arası evlilik uyumunu olumlu yönde etkileyeceği

düşünülmektedir. Kamo'nun (1993) araştırmasında eğitim düzeyi düşük olanların evliliklerinde sorunlar olduğunu belirtmiştir. Evlilik uyumunun eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılığın olmamasının sebebi eğitim düzeyinin gruplar arası dengeli dağılmamasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda evlilik uyumu ile çalışma durumu incelenmiştir. Alanyazın incelendiğinde evlilik uyumu ile çalışma durumu arasında tutarlı sonuçlar olmadığı görülmektedir. Tüfekçi Hoşgör (2013) araştırmasında çalışma durumuna göre evlilik uyumları arasında farklılaştığını tespit etmiştir. Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, çalışma durumuna göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Şener ve Terzioğlu (2002), Akpınar ve Kırloğlu (2020), Demiray (2006), Kahveci (2016) ve Özaydınlık (2014) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Evlilik uyumunun çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılığın olmamasının sebebi katılımcıların çoğunun çalışan kişilerden oluşmasından ve çalışma koşullarındaki memnuniyetleri evlilik yaşantılarına yansımalarıyla ilgili olabilir.

Çalışmamızda elde edilen sonuca göre, eşin çalışma durumu ile evlilik uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde Bozkurt (2020) ve Uzel (2015) çalışmalarında eşlerin çalışma durumu evlilik uyumuna göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Karahan ve Bener (2005) çalışmalarında eşlerin birinin çalışma durumunun evlilik uyumunu düşürdüğünü tespit etmişlerdir. Evlilik uyumunun eşin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılığın olmamasın, çalışmamızda eşi çalışmayan katılımcı sayısının az olmasının etkili olabileceği düşünülmüştür.

Bu çalışmada evlilik süresi ile evlilik uyumu incelenmiştir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Fışiloğlu (1992), Tutarel Kışlak ve Çabukça (2002) ve Erdoğan (2007) çalışmalarında evlilik uyumunun evlilik süresine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Bu konuda fikir birliğine varılması için bir sonraki araştırmalarda katılımcı sayısını genişletilerek yapılabileceği önerilmektedir. Çalışmamıza benzer şekilde Uşaklı (2010) ve Bildirici (2016) evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun da arttığını tespit etmişlerdir. Evliliğin ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğuna ancak evlilik süresi ilerleyip çocuklar evden ayrıldıktan sonra daha yükseldiğine ilişkin araştırma sonuçları bulunmaktadır (Anderson, Russel ve Schumm, 1983). Evlilik süresi, evlilik uyumunu

etkileyen faktörlerden biridir. Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, evlilik süresine göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu araştırmada evlilik uyumu ve evlilik süresine göre 26-35 yıl evlilik süresine sahip katılımcıların daha fazla evliliklerinde uyumlu olduğu görülmektedir. Evliliğin süresi uzadıkça eşlerin birbirlerine alışması, daha iyi tanınmaları, yaşın ilerlemesi, eşe bağlılığın artması, ev içindeki sorumlulukların ve çocuk sayısının artması gibi pek çok etkenin eşlerin evlilik yaşamlarındaki uyumunu etkilediği sonucuna varılabilir.

Alanyazın incelendiğin eş ile sorumluluk paylaşma durumu ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir bulguya rastlanılmaktadır. Çalışmamızda elde edilen sonuca göre, eş ile sorumluluk paylaşma durumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu çalışmada eş ile sorumlulukları tamamen paylaşanların evlilik uyumları kısmen paylaşanlardan ve hiç paylaşmayanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Eş ile sorumlulukların paylaşılmasıyla beraber eşlerin evlilik yaşamlarından sağladıkları uyumu da artacağı söylenebilir. Bu durum da eşlerin birbirlerine olan bağlılığı artırmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde de evlenme sayısı ile evlilik uyumu arasındaki ilişki olabileceğini gösteren nadir çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, evlilik sayısı ile evlilik uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada katılımcıların birinci evliliği olanların, ikinci evlilik yapanlara göre evlilik uyumu daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Hıdır'ın (2019) çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir. İkinci evlilik yapan bireylerde önceki evlilik yaşantılarına yönelik tecrübeleri bulunmaktadır. İkinci evlilik yapan bireylerin tecrübelerine yönelik beklentileri karşılanmadığında evlilik uyumu olumsuz etkileyebileceği düşünülmüştür.

Çalışmamızda cinsiyet ile empatik eğilim düzeyi incelenmiştir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Alpay (2009), Dağlı (2017), Ermumcu (2014) ve Yıldırım (2005) çalışmalarında kadınların empatik eğilim düzeyleri erkeklerin empatik düzeylerinden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002), Riehl-Emde ve Willi'nin (1999) çalışmalarında cinsiyet ve empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını bulmuşlardır. Çalışma verilerimiz empatik eğilim düzeyi ile cinsiyet ilişkisinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmayan çalışmaların sonucunu destekler niteliktedir. Empatik eğilim düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın

olmamasının sebebi değişen kadın erkek rolleri ve evlilik yaşantısında eşlere özgü olabileceği düşünölmüştür.

Bu çalışmada eğitim düzeyi ile empatik eğilim düzeyi incelenmiştir. Alanyazın incelendiğinde eğitim düzeyi ve empatik eğilim ile ilgili farklı sonuçlara rastlanılmaktadır. Yıldırım (2005), Mert (2017) ve Oral ve Kolburan (2019) çalışmalarında empatik eğilim ve eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığını bulmuşlardır. Benzer şekilde Tosyalı'nın (2010) çalışmasıyla eğitim düzeyi ile empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, eğitim düzeyine göre empatik eğilim düzeylerinin arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Çalışmamızın sonucuna göre eğitim düzeyi yükseldikçe empatik eğilim düzeyinin de yükseleceği yönündedir. Eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin empati kurma becerisine sahip olacağı için evliliklerinden daha uyumlu olabileceği düşünölmektedir. Eğitim yükseldikçe eşlerin çatışma ve anlaşmazlıklarını karşılıklı saygı çerçevesinde çözmeye çalışırlar, eğitim seviyesi düştükçe de empati düzeyi azalabilir ve bu da eşlerin uyumunu olumsuz yönde etkileyebilir (Yalçın, 2014). Çalışma verimiz bu sonuçları destekler niteliktedir.

Bu çalışmada cinsiyet ile problem çözme becerisi incelenmiştir. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde bir görüş birliği olmadığı görölmektedir. Güneş (2007) ve Yıldırım (2018) çalışmalarında cinsiyetin problem çözme becerisiyle arasında anlamlı bir farklılaştığını ve kadınların erkeklere göre daha yüksek problem çözme becerilerine sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Papp ve ark. (2007) çalışmasında problem çözme becerilerinin erkeklerin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışma verilerimize göre problem çözme becerisi ile cinsiyet arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Sancaktar (2016), Boylu (2018), Dönmez ve Tunç (2019) ve Gültekin'in (2006) çalışmalarında problem çözme becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Problem çözme becerisinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmamasının sebebi katılımcıların eğitim düzeyi ve kültürel bağlamdan dolayı kaynaklanıyor olabilir.

Çalışmamıza göre empatik eğilim düzeyli ile evlilik uyum arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Alanyazında daha önce empatik eğilim ve evlilik uyumu arasındaki ilişki inceleyen araştırmalara rastlanılmaktadır. Çalışmamız bulgularına paralel olarak Hacı (2011) evlilik uyumu ve empatik eğilim ile arasında anlamlı bir ilişki bulmamıştır. Dağlı

(2017), Arıkan (2016), Tutarel- Kışlak ve Çabukça (2002), Long ve Andrew (1980) yaptıkları çalışmalarında evlilik uyumu ile empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. İlgili çalışmalara göre empati kurabilmek evlilik yaşamında önemli bir yere sahiptir. Evlilik yaşantısında empatinin önemi çatışmayı çözdüğü ve evlilik uyumunu arttırmaktadır. Empati ile evlilik ilişkisindeki bağışlayıcılık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma, empatinin bağışlayıcılığı, bağışlayıcılığında evlilik kalitesini yordadığı yorumu yapılmıştır (Taycan ve Kuruoğlu,2014). Evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyinin anlamlı bir ilişki olmamasının sebebi, empatik eğilim ölçeğinin evli bireylere göre uygun olmamasından kaynaklanabilir. Aynı zamanda bu durum araştırmamızın örneklem sayısının azlığı ile de açıklanabilir.

Çalışmamıza göre evlilik uyumu ile problem çözme becerisi arasında pozitif yönde iyi düzeyde bir ilişki saptanmıştır. İlgili evlilikte problem çözme becerileri ile çalışmalara az sayıdadır. Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2013), Cohan ve Bradbury (1997), İlketenci (2004) ve Dönmez ve Tunç (2019) evlilikte problem çözme ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışma verimiz bu sonuçları destekler niteliktedir. Evlilik yaşantısında eşler aralarında çeşitli sorunlar yaşanabilir. Bu sorunların kolaylıkla ifade edilmesi ve çözüme ulaştırmasıyla evlilik yaşantıları daha sağlıklı olacaktır. Problem çözme becerine sahip olan bireylerin evlilik uyumlarının da artması beklenen bir durumdur. Problem çözme becerisi yüksek olan bireylerin evlilik yaşantılarının başarılı olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda problem çözme becerisi yüksek olan bireylerin evlilik uyumlarının da yüksek olacağı düşünülmektedir. Ayrıca evlilikte sorun çözme becerilerine sahip olan çiftler, yaşadıkları stresin evlilik kalitesi üzerindeki olumsuz etkisini de en aza indirebilirler (Woszidlo ve Segrin, 2013). Tüm bu özellikler bir arada değerlendirildiğinde problem çözme becerisine sahip olmayan eşlerin evliliklerinde uyumun azalma olasılığının yüksek olduğu düşünülebilir.

Sonuç olarak, evlilik uyumu ile problem çözme becerisi arasında pozitif yönde iyi düzeyde; evlilik uyumu ile empatik eğilim düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı; problem çözme becerisi ve empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Alanyazına bakıldığında evlilik uyumu ile empatik eğilimi ve problem çözme becerileri ayrı ayrı olarak pek çok çalışmada araştırma konusu haline gelmiş olmasına rağmen bu üç değişkenin arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma sayısının ise yetersiz olduğu

görülmüştür. Bu araştırma alanyazındaki boşluğu doldurması ve diğer araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

ÖNERİLER

1)Bu araştırmada elde edilen sonuçlar İstanbul ilindeki çalışmaya katılan 200 gönüllü ile sınırlanmıştır. Bu araştırma için geniş örneklem grubuyla çalışılması ve farklı illerden katılımcılar araştırmaya dahil edilmesiyle daha faydalı olacağı düşünülmüştür.

2)Araştırma online anketler kullanılarak yapılmıştır. Yüz yüze veri toplamanın daha sağlıklı bir veriye ulaşmayı sağlayabilir. Bu nedenle çalışmaya benzer yüzyüze yapılacak çalışmaların yararlı olacağı düşünülmüştür.

3)Yapılacak yeni araştırmalara evlilik uyumu ve empatik eğilim düzeyi ve problem çözme becerisi ile çalışmamızda yer almayan farklı değişkenlerin de yer aldığı, uzunlamasına yapılacak çalışmaların aradaki ilişkileri daha net anlamada yararlı olacağı düşünülmüştür.

4) Araştırma konularına cinsiyetin etkisini daha iyi anlayabilmek için kadın erkek sayısında eşitliğin sağlandığı yeni çalışmalar yararlı olabilir.

5) Benzer alanda yapılacak, çalışma kısıtlılıklarını içermeyen ve neden sonuç ilişkisinin değerlendirilmesini sağlayacak şekilde planlanmış uzunlamasına çalışmaların konu ile ilgili bilgi birikimini arttıracacağı düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, A., Tetik, S. Ve Yalçın, B. (2010). Yüksekokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisi Algıları ile Kontrol Odağı Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 19-27.

Ahmadi, K., Azad-Marzabadi, E., Ashrafi, S. M. N. & Raiisi, F. (2007). Construction and Validation of Family Problem Solving Scale. *Journal of Applied Science*, 7 (24): 3958-3964.

Ahmadi, K., S.M. Nabipoor, S.A. Kimiaee , & M.H. Afzali, (2010). Effect of family problem – solving on marital satisfaction. *Journal of Applied Sciences*, 10(8), 682- 687.

Akbaş, M. (2008). Endüstri meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin evlilik uyumları ile öğretmenlik tutumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniveristesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akça Koca, D., & Yüksel, M. Y. (2017). Bir aile eğitim programının evli annelerin evlilik doyumu, evlilikte sorun çözme becerisi ve psikolojik iyi oluşuna etkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-19.

Akçalı, Özge. Kaygı Seviyesinin Empatik Beceri Üzerindeki Etkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul, 1991

Akdemir, A., Karaoğlan, A ve Karakaş, G. (2006). *Çift Terapisi*. Türkiye’de Psikiyatri, 8 (2), 122- 128.

Akgün, R. ve Uluocak, G. P. (2010). “Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme: Bir Toplum Merkezindeki Kadınlarla Gerçekleştirilen Grup Çalışması”, Başbakanlık Aile ve Sosyal” Araştırmalar Genel Müdürlüğü Eğitim- Kültür ve Araştırma Dergisi, 6(23), 9-22.

Aksu, S. (1998). *Çiftlerin kişilik özellikleri ve evlilik uyum düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aktaş S, 2009. Eşlerden birinin kaygı düzeyi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Alpay, A. (2009). Yakın İlişkilerde Bağışlamanın, Bağlanma, Benlik Saygısı, Empati ve Kıskançlık Değişkenleri Yönünden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Anderson, S. A., Russell, C. S., & Schumm, W. R. (1983). Perceived marital quality and family life-cycle categories: A further analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 45(1), 127–139.

Anderson, S.A., Russel W.R., Schumm, J. (1983). Perceived marital quality and family life-cycle categories: a further analysis. *Journal of Marriage and the Family*. 45(2):127-139.

Arıkan, P. (2016). Evlilik Uyumunun Kişilik Özellikleri ve Empatik Eğilim Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikolojik Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.

Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın

Arkonaç, O. (1999). *Psikiyatri Sözlüğü*. İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri.

Bakırcıoğlu R, (2006). Ansiklopedik psikoloji sözlüğü. Ankara, Anı yayıncılık.

Bar-On, R. (2006). Parker J. Bar-On emotional quotient inventory: youth version (BarOnEQ-i: YV) Technical Manual. Toronto: Multi-Health Systems Inc.

Baron-Cohen, Simon ve Wheelwright, Sally. (2004). The Empathy Quotient: An Investigation of Adults with Asperger Syndrome or High Functioning Autism and Normal Sex Differences. *Journal of Autism and Development Disorders*. Vol. 34, No. 2, 163-175.

Barret-Lennard, G. T. (1981). The Empathy Cycle: Refinement of a Nuclear Concept. *Journal of Counseling Psychology*. 28(2), 91-100.

Batık V. M. Ve Kalkan M. (2017). Evlilikte Algılanan Sorun Çözme Becerileri ve Evlilik Doyumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, Cilt:6, Sayı 5.

Battal, A. (2008). Boşanma Sebepleri. İstanbul: Eflatun Matbaacılık.

Baugh, C. W., Avery, A. W., & Sheets-Haworth, K. L. (1982). Marital Problem-Solving Scale: A measure to assess relationship conflict negotiation ability. *Family Therapy*, 9(1), 43–51.

Bayraktaroğlu, H. and akıcı, E. (2013). Factors related with marital adjustment. *Eğitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research*, 53/A, 297-312.

Bayram, C, ŐimŐek, E. U., Dilbaz, N. (1995). Üç farklı meslek grubunda empatik beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Kriz Dergisi*, 3(1-2), 205-207.

Berk, M. (2009), Evli öğretmenlerin yüklenme tarzları ve evlilik doyum algılarının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Berk, M. (2009). Evli öğretmenlerin yüklenme tarzları ve evlilik doyum algılarının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. ukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Bloom, B.L., Asher, S., & White, S. W. (1978). Marital Distruption as a stressor. A review and Analysis. *Psychology Bulletin*, 85:867-894.

Blum, J. S. Mehrabian, A. (1999). Personality And Temperament Correlates Of Marital Satisfaction. *Journal Of Personality*, 67(1), 93-125.

Bozkurt, B. (2020). *ocukluk ağı travmalarının, anne baba tutumlarının ve bağlanma stillerinin evlilik uyumu üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

Bradbury, N.B., Fincham, F.D., Beach, S.R., (2000). Research On The Nature And Determinants Of Maritalsatisfaction: A Decade in Review. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 964-980.

Bradbury. T.N., Fincham, F.D., & Beach, S.R.H, (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 964-980.

- Budak s. (2009). Psikoloji sözlüğü. Ankara bilim ve sanat yayınları
- Budak Selçuk (2000). Psikoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Budak, S., (2004) “Psikoloji Sözlüğü” (4.Basım), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2000
- Büyükkaragöz, S. (1995). Genel Öğretim Metodları. Konya: Atlas Kitabevi.
- Büyükşahin, A. (2004). Türkiye’de uyarlama çalışmaları yapılmış ya da türk kültüründe geliştirilmiş ikili ilişkiler kapsamındaki ölçeklerin kısa tanıtımı. Türk Psikoloji Dergisi, Sayı 19(53).
- Callan, V. (1983). The voluntarily childness and their perceptions of parenthood and childness. *Journal of Comparative Family Studies* 14, 87-96
- Canbulat, N. & Cihangir-Çankaya, Z. (2014). Evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerinin yordanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 15 (2), 556-576
- Canel, A. N. (2007). Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Chen Z, Tanaka N, Uji M ve ark. (2007) The role of personalities in the marital adjustment of Japanese Couples. *Soc Behav and Pers* 35: 561-72.
- Cingisiz, N. (2010). Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin duygusal zekâları ile evlilik doyumları arasındaki ilişki. 101 Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Cohan, C. L., & Bradbury, T. N. (1997). Negative life events, marital interaction, and the longitudinal course of newlywed marriage. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1), 114-128.
- Çakır, S. (2008). Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Çelenoğlu, A., (2011). Evli Bireylerin Bağlanma Stillerine ve Kendilik Algısına Göre Evlilikte Yaşanan Sorunlarla Başa ıkma Yollarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

elik, C., & Yurdakul, M. (2009). Hastane yöneticilerinin problem çözme becerileri: bir Alan araştırması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 95-108.

elik, M., ve Tümkaya, S. (2012). Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri İle İlişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:1, Sayfa:223-238.

Çetinkaya B., (2010). Sağlıklı aile sağlıklı ocuk, Ankara, Pegem Akademi.

Çilli, SA., Kaya,N., Bodur,S., zkan, İ. & Kucur,R. (2004). Ev kadınlarında ve çalışan evli kadınlarda psikolojik belirtilerin karşılaştırılması. *Genel Tıp Dergisi*, 14 (1), 1-5.

imen, ř. E. (2007). Görücü usulü ve anlaşarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal, psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

imen, ř. Eser, (2007). Görücü Usulü ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin eşitli Sosyal Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

olakoğlu, F.F., & Solak, N. (2014). Ortaöğretim ğrencilerinin cinsiyet ve okul türüne göre saldırganlık düzeyleri ile empatik eğilim düzeylerinin incelenmesi (Çorum ili rneği). *The Journal of Academic Social Science Studies*, 26, 57-66.

Dağlı B. (2017). Evli Bireylerin Evlilik Uyumlari İle Denetim Odaklari ve Empati Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul : Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Davis, M. H., & Oathout, H. A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: empathy and relational competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 397-410.

Demir, K. M., (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Empati Becerilerinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:33,s:107-121*.

Demiray Ö, 2006. Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Demiray, Ö. (2006). Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Derman, M. (2011). *Farklı sosyoekonomik düzeylerdeki 10-11 yaş çocuklarına uygulanan empati eğitim programının saldırganlık düzeyleri üzerindeki etkisi*. Doktora tezi. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Douglass, F. M. (1995). The marital problems questionnaire: A short screening instrument for marital therapy. *Family Relations*, 44(3), 238-245.

Dökmen, Ü. (1988). Empatinin Yeni Bir Modele Dayanarak Ölçülmesi ve Psikodrama ile Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(1-2); 155-190*.

Dökmen, Ü. (1994). İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Matbaa A.Ş., S. 119.

Dökmen, Ü. (1998). Empati'nin Yeni Bir Modele Dayanılarak Ölçülmesi ve Psikodrama İle Geliştirilmesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Ankara Üniversitesi Basımevi

Dökmen, Ü. (2003). İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul: Sistem Yayıncılık A.Ş.

Dökmen, Ü. (2005). *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık

Dökmen, Ü. (2014). *Sanatta ve günlük yaşamda iletişim çatışmaları ve empati*. (52.Baskı) İstanbul: Remzi Kitapevi.

Dökmen, Üstün, "Empatinin Yeni Bir Modele Dayandırılarak Ölçülmesi ve Psikodrama İle Geliştirilmesi", A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi: 21 (1- 2), Ankara, 1988.

Dökmen, Üstün,(2002) İletişim Çatışmaları ve Empati, Sistem Yayıncılık, İstanbul

Dökmen, Z. Y., & Tokgöz, Ö. (2002). Cinsiyet, eğitim, cinsiyet rolü ile evlilik doyumu, eşle algılanan benzerlik arasındaki ilişkiler. XII. Ulusal Psikoloji Kongresi. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Dönmez M., ve Tunç E., (2019). ;İlişkide Bilişsel çarpıtma, evlilikte Problem Çözme, Evlilik Uyumu ve Tolreans Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Cilt:3, Sayı:2.

Dönmez, M. ve TUNÇ, E. (2019). İlişkide Bilişsel Çarpıtma, Evlilikte Problem Çözme, Evlilik Uyumu Ve Tolerans Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2019

Epstein, N., Bishop, B., Rych, D., Miller, C., & Keitner, G. (1993). The Mc Master Model View of Healthy Family Functioning, Walsh, F. (Ed.) *Normal Family Processes*. Newyork: The Guilfor Pres.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H.,Eradamlar, N. & Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 18(1): 39-47.

Erdoğan, S. (2007). Evlilik Uyumu ile Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.

Erişti, A, (2010). Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Ermumcu, E. (2016). Evli Çiftlerde Bağışlama Sürecinin Bağlama, Stresle Başa Çıkma, Empati ve Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı*, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Ankara.

Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). Evlilik İlişkilerini Geliştirme Kuram ve Uygulama. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ersoy, E. G. - F. Köşger, “Empati: Tanımı ve Önemi”, *Osmangazi Tıp Dergisi*, S 38, 2016, s. 1-9.

Erzeybek, B. Ve Çıfci Gökçearsan E., (2019). Akademisyen Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Evlilik Uyumu. *Sosyal Çalışma Dergisi*, Cilt:3, Sayı1, s:61-80.

Fidanoğlu O. (2006) *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, T.C Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışman ve Rehberlik AD, İstanbul.

Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Franzoi, S. L, Davis, M.H. and Young, R. D. (1985). The effects of private self-consciousness and perspective taking on satisfaction in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(6), 1 584-1 594.

Giblin, P. (1996). Empathy: The essence of marriage and family therapy? *Family Journal*, 4(3), 229-236.

Goel S, Narang DK, Koradia K, 2013. Marital adjustment and mental health among bank employees and doctors during middle age in Delhi. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 3, 1-8.

Gökmen, A. (2001). Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi. Unpublished Master's Thesis, Hacettepe University, Ankara

Gülseren, Ş. (2001). Empati: Tanımı ve Kullanımı Üzerine Bir Gözden Geçirme, *Türk Psikiyatri Dergisi*

Gülsün, M., Ak, M., ve Bozkurt, A.(2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 1, 68-79.

Gültekin, A. (2006). Psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Gültekin, Z. (2010). Bağlanma ve Aile İşlevleri Açısından Anne-Baba-Çocuk İlişkileri, Solmuş T. (Ed.), Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi İçinde (125-141), İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Gümüş, H. (2015). Evli Bireylerin Sosyal Destek Düzeyleri ile Yaşam Doyumları ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:4, Sayı:3, s.a:1-13.

Güneş, K. D. (2007). *Boşanma Sürecindeki Eşlerin Aile içi İlişkileri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güngör, H. C. ve İlhan, T. (2008). Evlilik uyumu ve mizah tarzları arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 97-106.

Güven, N. ve Sevim, S. A. (2007). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (28), 49-61.

Hacı, Y. (2011). *Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, Algılanan Aile İçi İletişim Ve Çatışma Çözme Stillerine Göre Yordanması*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Hacı, Y. (2011). *Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, Algılanan Aile İçi İletişim Ve Çatışma Çözme Stillerine Göre Yordanması*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Hasta, D. (1996). Ev işi paylaşımı ve ev işi paylaşımında hakkaniyet algısı ile Evlilik Doyumu İlişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hayırlı, O. (2018). *Akademisyenler örneği üzerinden evlilik uyumu ve iş tükenmişliği bağlantısının incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim Dalı, Ankara.

Hepner, P., Withy, T. E., & Dixon, W. A. (2004). Problem-solving appraisal and human adjustment: A review of 20 years of research using the problem solving inventory. *The Counselling Psychologist*, 32, 344-428.

Heppner, P. Krauskopf, K. 1987 “ *An Information Processing Approach to Personal Problem Solving*”, *The Counseling Psychologist*. Vol:(15), 34-37

Hıdır, N. (2019). Öğretmenlerin evlilik uyumları ve tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hortaçsu, N . (1999) The first year of family- and couple-initiated marriages of a Turkish sample: a longitudinal investigation. *International Journal of Psychology*, 34, 29-41

Hosseini, S., Noroozi, M., & Montazery, G. (2017). Investigating the relation between women’s body image and unconsummated marriage. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 22(5), 363-366

Hünler, O. S. (2002). *The effects religiousness on marital satisfaction and mediator role of perceived marital problem solving abilities between religiousness and marital satisfaction relationship*. Unpublished master thesis, Middle East Technical University, Ankara.

Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), 99- 108.

İlkketenci, R. (2004). *Evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki*(Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Jose, O., Alfons, V., (2007), Do Demographics Affect Marital Satisfaction? *Journal of Sex Marital Therapy*, 33(1), 73-85.

Kahveci GA, 2016. Evli çiftlerde evlilik uyumu, evlilik çatışma biçimi ve depresyon düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Kalkan, M. ve Ersanlı, E. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 963-986.

Kamo, Y. (1993). Determinants of marital satisfaction: A comparison of the United States and Japan. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10, 551–568.

Karahan, A. & Bener, Ö. (2005).Bolu Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesinde Çalışan Evli Hemşirelerin Ev Ortamında Yaşadıkları Sorunlar, *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 2(8), 113-120.

Karasar, Niyazi (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (20. baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaslow, F., & Robison, J. A. (1996). Long-term satisfying marriages: Perceptions of contributing factors. *The American Journal of Family Therapy*, 24(2), 153- 170.

Kışlak, Ş. T. ve Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 3(2), 27- 46.

Koçak, R. Ve Eves, S. (2010). Okul Yöneticilerinin İş Doyumları ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. *Uluslararası İnsan Bilim Dergisi*. 7(1), 193-212.

Kodokakhsh, A. (2007). Construction and Validation of Family Problem Solving Scale. *Journal of Applied Science*, 24, 3958-3964.

Konukbay D. Engelli çocuk ebeveynlerinin umutsuzluk düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki, yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2005.

Köknel, Ö. (1994). *İnsanı Anlamak*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Kublay, D. Ve Oktan, V. (2015). Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri ve Öznel Mutluluk Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 25-35.

Kurdek, L.A. (1991) 'Marital Stability and Changes in Marital Quality in Newlywed Couples: A 1-year Follow-up Study', *Journal of Social and Personal Relationships* 8: 27-48.

Kurdek, L.A. (1995). Predicting Change in Marital Satisfaction From Husbands and Wives Conflict Resolution Styles. *Journal of Marriage Family*, 57, 153-164.

Landis, M., Peter-Wight, M., Martin, M., & Bodenmann, G. (2013). Dyadic coping and marital satisfaction of older spouses in long-term marriage. *GeroPsych*, 26 (1): 39-47.

Landis, M., Peter-Wight, M., Martin, M., & Bodenmann, G. (2013). Dyadic coping and marital satisfaction of older spouses in long-term marriage. *GeroPsych*, 26 (1): 39-47.

Locke, E. A. (1968). Toward a Theory of Task Performance and Incentives. *Organizational Behavior and Human Performance*, 3, 157-189.

Locke, H. J. ve Williamson, R. C. (1958). Marital Adjustment: A Factor Analysis Study. *American Sociological Review*, 23(5), 562-569.

Long, E.C.J., & Andrew, D.W. (1990). Perspective taking as a predictor of marital adjustment. *Journal of Personality An Social Psychology*, 59(1), 126-131

Malkoç, B. (2001). *The relationship between communication patterns and marital adjustment*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosya Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Mert, Ö. (2017). *Anlaşmalı ve çekişmeli boşanan bireylerin empatik eğilim düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Mete, S. ve Gerçek, E. (2005), *PDÖ Yönetimiyle Eğitim Gören Hemşirelik Öğrencilerinin Empatik Eğilim ve Becerilerinin İncelenmesi*, C.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 9 (2), 11-17.

Omdahl, B. L. (1995). Cognitive appraisal, emotion and empathy. New Jersey: Associates Publishers Mahway.

Ödemiş, H. (2008). İlköğretim öğretmenlerinin iş tatminleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öz, F. (1998). Son Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri, Empatik Becerileri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, C.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 2(2):32-38.

Özaydınlık Ş, 2014. Evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özcan, H . (2012). Hemşirelerin Empatik Eğilim Ve Empatik Becerileri:Gümüşhane Örneği . Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , 1 (2) , 60-68

Özden, Ç.N. (2014) *Evlilik uyumu ve olumsuz otomatik düşünceler arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) .

Özden, N. Ç. (2014). Evlilik Uyumu ve Olumsuz Otomatik Düşünceler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özgüven İ.E., (2000). Evlilik ve aile terapisi, Ankara, Pdrem Yayınları

Özgüven, İ. E. (2009). Evlilik ve aile terapisi. Ankara: Pdrem yayınları.

Özgüven, İ. E. (2017). *Evlilik ve Aile Terapisi. (4. Basım)*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özgüven, İ.E. (2001). Ailede İletişim ve Yaşam. Ankara: PDREM Yayınları.

Özmen Süataç, A. (2010). Evlilik Uyumunun Kişilerarası Tarz ve Öfke Açısından İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özüğurlu, K. (2013). Evlilik Raporu. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Papp, L. M., Kouros, C. D. ve Cummings, E. M. (2010). Emotions in marital conflict interactions: empathic accuracy, assumed similarity, and the moderating context of depressive symptoms. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(3), 367-387.

Pişkin, M. (1989) Empati, Kaygı ve Çatışma Eğilimi Arasındaki İlişki, A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22 (2), 775- 784.

Riehl-Emde, A. and Willi, J. (1999). 'Is his marriage also her marriage?'¹ -An old question in a new light. *System Familie*, 12(3), 132-138.

Rogers, C. (1983). Empatik olmak, değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir. (Çev:F.Akkoyun) A.Ü. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(1), 103-124.

Rogers, Carl R. (1983). "Empatik olmak değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir." Çev. F. Akkoyun. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 16, 103-124.

Sancaktar, N. (2016) Yeni Evlenen ve Uzun Süredir Evli Olan Çiftlerin Evlilikte Problem Çözme becerisi Düzeylerinin Öznel İyi Oluş ve Evlilik Doyumu Düzeyleri ile İlişkisinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Santrock, J,W, (2014). Yaşam Boyu Gelişim. Yüksel, G. (Ed.) Yaşamboyu Gelişim içinde (s. 444-471). Ankara: Nobel Akademi.

Santrock, J. W. (2015). Yaşam Boyu Gelişim: Gelişim Psikolojisi Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Saxton, L. (1982). Marriage. the nature of marriage, the individual, marriage, and the family. (5.Edith). California, Wadsworth Publishing Company Belmont, A Division of Wadsworth, Inc. 216-224.

Saygılı, H. (2000). Problem Çözme Becerisi ile Sosyal ve Kişisel Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schumm, W.R., Webb, F.J., Bolman, S.R., (1998), Gender and Marital Satisfaction: Data from the National Survey and Families and Households. Psychological Reports, 83, 319-327.

Smith, A. (2006). Cognitive empathy and emotional empathy in human behavior and evolution. *The Psychological Record*, 56, 3-21.

Spanier, G. B., (1976), Measuring Dyadic Adjustment: A New Scale for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38, 15-28.

Spanier, G. B., Cole, C. C. (1976). Toward clarification and investigation of marital adjustment. *International Journal of Sociology of the Family*, 6, 121-146.

Stevens, D., Kiger, G., & Riley, P. J. (2001) Working Hard and Hardly Working: Domestic Labour and marital Satisfaction among Dual- Earner Couple. *Journal of Marriage and Family*. 63(2), 514-526.

Stevenson, B., Wolfers, J. (2009), The Paradox of Declining Female Happiness. *American Economic Journal: Economic Policy*, 1(2), 190- 225.

Süataç Özmen, A. (2010). *Evlilik uyumunun kişilerarası tarz ve öfke açısından araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Szinovacz, M. E. (1979). Marital Adjustment and Satisfaction With Marital Decision Making, *International Journal Of Sociology Of The Family*, 9: 67-94

Şafak, ÖC., Arkar H., ‘‘Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkiler’’ *Literatür Sempozyum*, 1(3), 16-24, 2014.

Şendil, G , Korkut, Y . (2012). EVLİ ÇİFTLERDEKİ ÇİFT UYUMU VE EVLİLİK ÇATIŞMASININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ . Psikoloji Çalışmaları , 28 (0) , 15-

ŞENER, A. ve TERZİOĞLU, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. Aile ve Toplum Dergisi. Sayı: 13(4). 7-20.

Şener, A. ve Terzioğlu, R. S. (2002). Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

Şengül, Ö. D. (2013). Evli Bireylerin Evlilik Çatışması-Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Uyumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim bilimleri Enstitüsü.

Tarhan, T. (2006). *Evlilik Psikolojisi*: İstanbul: Timaş Yayınları.

Taşköprü, M. (2013). Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Taşköprü, M. (2013). Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.

Taycan Erdoğan, D. ve Kuruoğlu Çepik, A. (2014). Evlilik uyumu ile bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Türk Psikiyatri Dergisi, 25(1), 9-18.

Taylan, S. (1990). Heppner'' in Problem Çözme Envanteri'' nin Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turan, F. (2015). Ailede Bütünlük Duygusunun ve Eş Desteğinin Evlilikte Problem Çözme Becerisinin Yordanması. Yüksek Lisans Tezi. T. C. Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Konya.

Tutarel-Kışlak Ş, Çavuşoğlu Ş. Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri,yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi* 2006; 3(9): 61-68.

Tutarel-Kışlak, Ş., & Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum*, 2(5), 1-7.

Tutarel-Kışlak, Ş., & Göztepe, I. (2012). Duygu Dışavurumu, Empati, Depresyon ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler.*Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2).

Tüfekçi Hoşgör E, 2013. Evli çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tülek, N. (2011). *Evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerinin yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türk dil kurumu Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü internet erişim adresi: (http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&view=bilimsanat&kategoriget=terim&elimeget=empati&hngget=md) (en son erişim tarihi 15.06.2013)

Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması-TBNA. (2014).

Tynes, S.R. (1990). Educational heterogamy and marital satisfaction between spouses. *Social Science Research*, 19: 153-174.

Uğurlu, O. (2003). *Evli çiftlerde cinsiyet ayrımına ilişkin tutumlar, çatışma yönetimi biçimleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Uğurlu, O. (2003). *Evli çiftlerde cinsiyet ayrımına ilişkin tutumlar, çatışma yönetimi biçimleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ulu, S. (2008). *Yetişkinlikte Algılanan Anne Baba Tutumları ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı.

Uşaklı, N. (2010). *Evli Bireylerin Evliliğe Uyumda Karşılaştığı Sorunlar ve Eğitim İhtiyaçları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Uşaklı, N. (2010). Evli Bireylerin Evliliğe Uyumunda Karşılaştığı Sorunlar Ve Eğitim İhtiyaçları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankar

Uzel, A. (2015). *Evlilik ilişkisi içerisinde çiftler arasında cinsel doyumun, evlilik uyumu ve benlik saygısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.

Varol, R. (2015). Genogram Temelli Yürütülen Psikoloji Danışma Sürecinin Çiftlerde Evlilik Uyumu, Duygusal Bağlılık, Evlilikte Problem Çözme ve Benliğin Ayrışma Düzeylerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

Webster, D.R. (2002). Perceptions Of Parent- Child Attachments: Relationships With Explanatory Style Empathy. Paper Presented At The Annual Conference Of The American Psychological Association. (10). Chicago.II.

Wilcoxon, S. A., & Hovestadt, A. J. (1985). Perceived similarity in family-of-origin experiences and dyadic adjustment: A comparison across years of marriage. *Family Therapy*, 12(2), 165.

Wilson, B. & Smallwood, S. (2008). The proportion of marriages ending in divorce. *Population Trends*, 131, 28.

Wilson, B. & Smallwood, S. (2008). The proportion of marriages ending in divorce. *Population Trends*, 131, 28.

Wimalasena, N. A. (2016). An Analytical Study of Definitions of the Term "Marriage". *International Journal of Humanities and Social Science*, January. 6 (1)

Woszidlo, A., & Segrin, C. (2013). Direct and indirect effects of newlywed couples' neuroticism and stressful events on marital satisfaction through mutual problem solving. *Marriage & Family Review*, 49 (6), 520-545. Doi: 10.1080/01494929.2013.772933

Woszidlo, A., & Segrin, C. (2013). Direct and indirect effects of newlywed couples' neuroticism and stressful events on marital satisfaction through mutual problem solving. *Marriage & Family Review*, 49 (6), 520-545. Doi: 10.1080/01494929.2013.77293

Woszidlo, A., & Segrin, C. (2013). Direct and indirect effects of newlywed couples' neuroticism and stressful events on marital satisfaction through mutual problem solving. *Marriage & Family Review*, 49 (6), 520-545. Doi: 10.1080/01494929.2013.772933

Yalçın, H. (2014) Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.

Yaycı, L. (2018) Üniversite Öğrencilerinde Empatik Eğilim ve Etkileşim Kaygısı Arasındaki İlişi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(8), 221-238.

Yenisey, F. (2009). Ceza Mevzuatı. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.

Yerli, S., "İlk ve Orta Öğretim Okullarındaki Yöneticilerin Duygusal Zeka Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (2009)

Yeşiltepe, S. S. (2011). Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluş ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Yıldırım İ, 1992. Evli bireylerin evlilik uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A. (2005). Kişilerin Empatik Eğilimleri ile Boşanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 22, 233-242.

Yıldırım, H. (2018). Polislerde Evlilik Uyumu ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi: Karaman Örneği. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Yıldırım, İ. (1992). Evli Bireylerin Evlilik Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Zubaroglu, S. (1996). Türkiye'de çocuklu eşler arasında iletişim biçimleri ve iletişim çatışmalarının çözümü. IX. Ulusal Psikoloji Kongresi.

EKLER

EK-A Sosyodemografik Veri Formu

- 1.Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
- 2.Kaç Çocuğunuz var ? 0 1 2 3 4 ve üzeri
- 3.Kaç Yıldır Evlisiniz? 0-5 6-15. 16-25 26-35. 36 ve üzeri
4. Kaçınıcı evliliğınız? Birinci İkinci Üçüncü ve üstü
5. Evlenmeye nasıl karar verdiniz? Anlaşarak-severek Görücü usulü ile Diğer...
6. Çalışıyor musunuz? Çalışıyorum Çalışmıyorum Emekliyim
7. Eşiniz çalışıyor mu? Çalışıyor Çalışmıyor Emekli
8. Eğitim Düzeyiniz: İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Yüksek Lisans-Doktora
9. Gelir durumunuz hangi aralıktadır?
 - a)2500 ve altı
 - b) 2.501 – 4.000
 - c)4.001-7.000
 - d)7.001-10.000
 - e)10.001 ve üstü
- 10) Gelir durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?
 Yüksek Orta Düşük
11. Evlilik Hayatınızdan ne derece memnunsunuz? Çok memnun Memnun Kısmen memnun Memnun değil
12. Eşinizle sorumlulukları paylaşır mısınız? Evet Bazen Hayır

EK B Evlilikte Uyum Ölçeği

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

*	*	*	*	*	*	*
Çok Mutsuz			Mutlu			Çok Mutlu

	Her zaman anlaşırız	He men her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşama dığımız olur	Sı ıklıkla anlaşam ayız	He men her zaman anlaşama yız	Her zaman anlaşama yız
2. Aile bütçesin idare etme						
3. Boş zaman etkinlikleri						
4. Duyguların ifadesi						
5. Arkadaşlar						
6. Cinsel ilişkiler						
7. Toplumsal						

kurallara uyma(doğru, iyi veya uygun davranış)						
8.Yaşam felsefesi						
9. Eşin akrabalarıyla anlaşma						

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

- Erkeğin susması ile
- Kadının susması ile
- Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- Hepsini
- Bazılarını
- Çok azını
- Hiç birini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- Dışarıda bir şeyler yapmayı
- Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini yapmayı tercih eder?

Dışarıda bir şeyler yapmayı

Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

Sık sık

Arada sırada

Çok seyrek

Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz;

Aynı kişiyle evlenirdiniz

Farklı bir kişiyle evlenirdiniz

Hiç evlenmediniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

Hemen hemen hiçbir zaman

Nadiren

Çoğu konularda

Her konuda

EK-C Empatik Eğilim Ölçeği

Aşağıda 20 soru bulunmaktadır. Lütfen aşağıdaki cümlelerin her birini dikkatle okuduktan sonra uygun yeri (X) işaretleyin.

	Tamamen Aykırı	Oldukça Aykırı	Kararsızlık	Oldukça Uygun	Tamamen Uygun
1. Çok sayıda dostum var					
2. Film seyrederken bazen gözlerim yaşarır.					
3. Sıklıkla kendimi yalnız hissedirim.					
4. Bana dertlerini anlatanlar yanımdan ferahlanmış ayrılırlar.					
5. Başkalarının problemleri beni kendi problemlerim kadar ilgilendirir.					
6. Duygularımı başkalarına iletmekte güçlük çekerim.					
7. İnsanların film seyrederken ağlamaları tuhafıma gider.					
8. Birisiyle tartışırken bazen, dikkatim onun söylediklerinden çok vereceğim cevap üzerine yoğunlaşır..					
9. Çevrede çok sevilen bir insanım.					
10. Televizyondaki filmler mutlu sona ulaşınca rahatlarım.					

11. Düşüncelerimi başkalarına iletmekte güçlük çektiğim olur.					
12. İnsanların çoğu bencildir.					
13. Sınırlı bir insanım.					
14. Genellikle insanlara güvenirim.					
15. İnsanlar beni tam olarak anlayamıyorlar..					
16. Girişken bir insanım.					
17. Bir yakınımın derdini anlatmak beni rahatlatır.					
18. Genellikle hayatımdan memnunum.					
19. Yakınlarım bana sık sık derdini anlatırlar.					
20. Genellikle keyfim yerindedir.					

EK-C. EVLİLİKTE PROBLEM ÇÖZME ÖLÇEĞİ

Aşağıda evlilikte karşılaştığınız problemleri (sorunları) çözme konusunda kendinizi nasıl gördüğünüze ilişkin 9 soru bulunmaktadır. Her cümleyi dikkatlice okuyunuz ve evlilikte karşılaştığınız problemleri çözme becerinizi nasıl algılıyorsanız buna en uygun seçeneği işaretleyiniz.

1	Diğer çiftlere kıyasla kendi sorun çözme becerinizden ne kadar eminsiniz?	Hiç emin değil (1) (2) (3) (4) (5) Çok emin
2	Çözümlerinizi, ilişkideki sorunlarda ne derece etkilidir?	Çok etkisiz (1) (2) (3) (4) (5) Çok etkili
3	Eşinize, bir sorun için bir çözüm önerme konusunda, kendinizi ne kadar rahat hissedersiniz?	Çok rahatsız (1) (2) (3) (4) (5) Çok rahat
4	İlişkinizde karar verme sürecine ne kadar katkınız olur?	Hiç (1) (2) (3) (4) (5) Çok
5	Evliliğinizde karar verme sürecinden ne kadar mutlusunuz?	Çok mutsuz (1) (2) (3) (4) (5) Çok mutlu
6	Eşinizle sorunları tartışırken, eşiniz sizin duygularınızı ne kadar iyi anlar?	Asla (1) (2) (3) (4) (5) Her zaman
7	Sorunlara getirilen çözümlerden ne kadar memnunsunuz?	Hiç memnun değil (1) (2) (3) (4) (5) Çok memnun
8	Eşinizle birlikte sorun çözmeye çalışmak konusunda kendinizi ne kadar rahat hissediyorsunuz?	Çok rahatsız (1) (2) (3) (4) (5) Çok rahat
9	Bir çift olarak ilişkideki farklılar ya da sorunları çözme konusunda kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?	Çok etkisiz (1) (2) (3) (4) (5) Çok etkili

